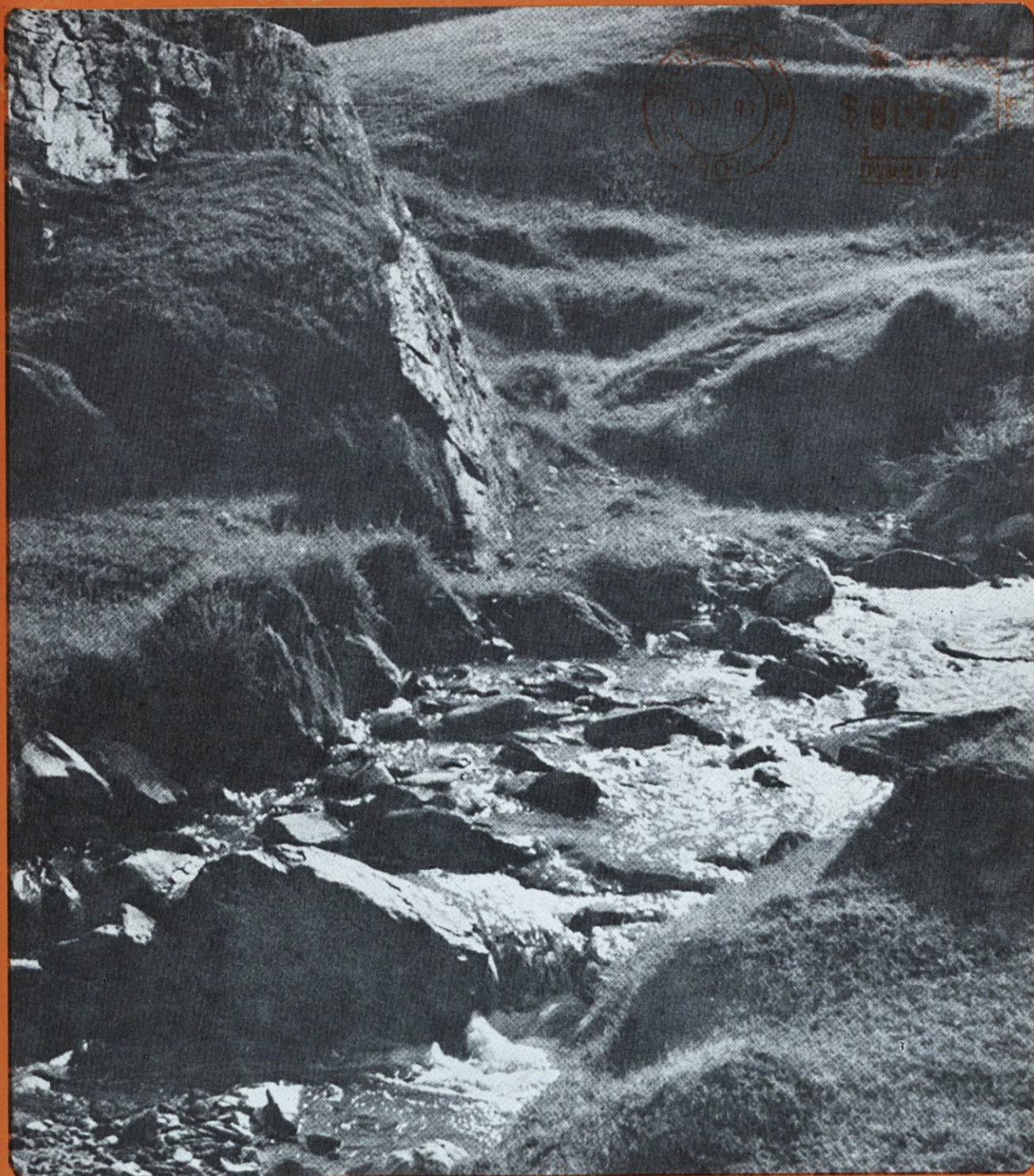

duhovno

življenje

Leto 60 - Št. 6

Julij 1993

60 let

Nedelja, 23. maja 1993. Na žegnanju pri Mariji Pomagaj ob 60-letnici Slovenskega dušnega pastirstva in „Duhovnega življenja“.

Sobota, 20. maja. Predavanje Franceta Papeža na 1. kulturnem večeru SKA: Ob 60-letnici „Duhovnega življenja“.

Foto: Marko VOMBERGAR

Katekizem ZA NAŠ ČAS

LOJZE KUKOVICA

7. decembra 1992, torej na predvečer praznika Marijinega brezmadežnega spočetja, je papež Janez Pavel II. Cerkvi in svetu na simboličen način izročil novi Katekizem Katoliške cerkve. V prisotnosti diplomatskega zbora ter zastopnikov vesoljnega episkopata je izročil izhode katekizma petim škofom, enemu zakonskemu paru, dvema mladima in dvema otrokoma. S to gesto je papež nakazal, da je katekizem namenjen tako pastirjem Cerkve kakor tudi vsem posameznim vernikom; še več, tudi vsem ljudem dobre volje. Istočasno je papež hotel poudariti važnost, ki jo pripisuje katekizmu. V spremni apostolski konstituciji „Depositum fidei“ (Zaklad vere) je zapisal: „Po prenovi liturgije in po novem cerkvenem zakoniku za latinsko in katoliško vzhodno Cerkve bo ta katekizem zelo veliko doprinesel k prenovitvi celotnega cerkvenega življenja, kakor ga je hotel in tudi začel 2. vatikanski koncil... Smatram ga za važno in zakonito orodje v službi cerkvene povezanosti in za varno smernico za poučevanje vere... Odobritev in objava Katekizma Katoliške cerkve je dar, ki ga je Petrov naslednik hotel pokloniti vsej Cerkvi. Na ta način hočem podpreti in potrditi vero vseh učencev Gospoda Jezusa, istočasno pa tudi okrepiti vezi edinstvi v isti apostolski veri.“

Novi katekizem ima za seboj že veliko prednikov. V obliki, v kateri je sestavljen novi katekizem, segajo njegovi predniki vsaj v 16. stoletje. Iz zgodovinskega vidika je zanimivo dejstvo, da je prvi katekizem v moderni dobi izšel iz Lutrovih rok. Luter je spisal dva katekizma, Malega za otroke in preproste ljudi in Velikega za tiste, ki so hoteli globlje spoznati krščanski nauk. Kmalu po Lutrovem katekizmu je izšel na katoliški strani prav tako znameniti Katekizem sv. Petra Kanizija. Tako Lutrov kot Kanizijev katekizem sta doživela brez števila novih izdaj, ponatisov in prevodov. Posebno važno mesto v zgodovini katekizmov zasluži Rimski katekizem (ali „Katekizem za župnike“), ki ga je na pobudo tridentinskega cerkvenega zbora izdal leta 1566 Pij IV. Pozneje si je tudi 1. vatikanski koncil zastavil nalogo, da izda nov vesoljni katekizem, pa do uresničenja zamisli ni prišlo. Tako je Cerkve morala čakati leto 1992, da smo dobili sedanji katekizem.

Novi katekizem ima po starodavni tradiciji štiri dele. Najprej razlaga apostolsko veroizpoved, nato uvede bravce v skrivnost zakramentov, čemur sledi razlaga desetih božjih zapovedi in konča z očenašem. Kristjan

namreč najprej veruje v troedinega Boga, ki se je razodel in dal ljudem v osebi Jezusa Kristusa in v njegovi ustanovi, ki je Cerkev; praznuje skrivnosti v liturgiji in prejema njene sadove v zakramentih; živi kot božji otrok v Kristusu in Svetem Duhu, ko spolnjuje deset božjih zapovedi; končno moli k Očetu, ki je v nebesih, s prošnjo „naj pride k nam njegovo kraljestvo“, ter živi in pričakuje večnega življenja.

Katekizem je osredotočen v Kristusa, saj je on začetek in dopolnitev človeške zgodovine. Vse to je bilo ustvarjeno zanj in po njem, on je prvorojenec vsega stvarstva. Vsak od štirih delov uči kristjana, kaj mora verovati, kako mora kot kristjan živeti, kako moliti ter prejemati svete zakramente.

V novem katekizmu zaman iščemo vsebinske novosti. Vera je danes ista kot je bila včeraj in kot bo ob koncu sveta. Kar je mogel katekizem storiti in je tudi storil, je, da je v neki meri na nov način povedal stare resnice. Metodično se od prejšnjih razlikuje v tem, da je opremljen z mnogimi navedki iz Svetega pisma, cerkvenih očetov in cerkvenega učiteljstva. V tem zadnjem so posebej bogati še navedki 2. vatikanskega koncila.

Katekizem je vzbujal veliko pričakovanje, češ, ali bo v čem spremenil svoje stališče do nekaterih vprašanj. Šlo je posebej za nekatera stara, a vendar v neki meri tudi nova moralna vprašanja. Ti so bili ob katekizmu razočarani. Katoliški moralni nauk sloni v glavnem na nespremenljivih načelih naravnega zakona, ki so, kot človeška narava, katerih izraz so, nespremenljiva. Zato je Cerkev v katekizmu znova obsodila najbolj razširjene zablude modernega časa: splav, evtanazijo, samomor, homoseksualnost ter umetno preprečevanje rojstev, da omenimo samo najvažnejše od njih.

Katoličani moramo biti Cerkvi globoko hvaležni za dar katekizma. Živimo v času doktrinalnih zmot, zmed in negotovosti. V neki meri celo znotraj katoliške Cerkve. Prvo, kar si moramo kot verniki in ljudje želeči, je jasnost nauka. Le resnica more biti vodilo našega življenja. V megli in nejasnosti bomo prav lahko zašli na kriva pota.

NIKDAR DOKONČANA NALOGA

MARKO KREMŽAR

Dve leti je že, kar smo na tem mestu zapisali, da je komunistične ideologije in njenega mita konec, ni pa še konec pogubnega vpliva tistih, ki so se pod plaščem njenega sistema okoriščali. Še dolgo bodo skušali braniti svoje neupravičene koristi ter opravičevati dejanja, ki se z resnico opravičiti ne dajo. Zato dolžnost pričevanja, ki smo se je politični begunci živo zavedali skoraj pol stoletja, danes ni manjša, kakor je bila takrat, ko smo upali in ohranjali resnico — za prihodnost. Dolgoletno upanje ni bilo zaman. Prihodnost je zdaj!

Po več kot dveh letih demokratičnih vlad, pogovorov in dogovorov med strankami v Sloveniji še ni konec sprenevedanja. Mnogi resnični demokrati in tisti, ki so to postali po sili razmer, se vedejo, kakor da ne bi bilo za nami krvave revolucije, kakor da za njene zločine ni nihče odgovoren, če pa že kdo je, da je za taka ugotavljanja časa na pretek. Včasih ustvarjajo vtis, kakor da bi upali, da je vendarle mogoče vzpostavljati in živeti demokracijo kot neprizadeto naslednico totalitarizma. Malokdo opozarja, da je skozi dobo treh generacij vzdrževala totalitarni sistem v Sloveniji ista klika, ki je pričela nekoč moriti slovenske rojake, da bi sprožila revolucijo v tragičnih letih medvojne okupacije. Njene laži so še vedno uradna „resnica“, šolske knjige še vedno obramba njihovih zlih dejanj, mediji se ozirajo kamorkoli, le tja ne, kjer je iskati razloge, odgovorne ustanove in osebe za bratormorno preteklost. Zdi se, da se komaj kdo zaveda, da s svojo mlačnostjo ne koristi demokraciji, temveč da pomeni odvrnanje nerazčiščene preteklosti v čim hitrejšo „pozabo“ dejansko

soodgovornost za neporavnane krivice. Še huje, nerazčiščena preteklost tlači neobžalovano gorje v narodovo podzvest, kjer uničuje posameznikom in narodu moralne osnove obstoja. To pa ni več krivda totalitarizma, temveč demokratičnih oblasti in strank.

Do kake mere se je propadli komunizem usidral v miselnost in čutenje našega naroda, večina, ki živi sredi mlade republike, morda niti ne opazi. Posamezni klici jasnovidnih rojakov, ki pogumno in odločno svarijo pred nevarnostjo javnega sprenevedanja, rešujejo svojo in narodovo čast. Ne morejo pa prepričati ne odgovornih voditeljev ne ljudstva, da gre pri zakrivanju zgodovinske resnice za narodovo prihodnost, za slovensko preživetje in ne za „bolestno brskanje po starih kosteh“.

Neki veren katoličan je zapisal, da upa, da bo čas kmalu zabrisal preteklost ter pozaba prekrila strahoto revolucije. Bojim se, da se strašno moti. Gorje človeku in ljudstvu, ki se misli rešiti z las tem, da se dela, kakor da ga ni. Laž, zločin, jemanje dobrega imena, kraja, strahovanje so vidni znaki zla, ki je resnično in ne le nekaj abstrakten pojem. To bi kristjan moral vedeti. Odpustiti moramo tistim nesrečnikom, ki so bili orodje zla, mnogi celo v dobri veri, a zlo je treba zavreči javno in odločno povsod, kjer je bilo in kjer je.

Vedno več beremo v slovenskih časopisih o žrtvah „medvojne dobe“. Malokdo si upa napisati, da gre za žrtve komunistične revolucije, ker se boji, da ga bodo obtožili revanšizma, ali pa ker samogibno ponavlja to, kar so ga učili od mladih let.

Danes še vedno govore o dobi „po osvoboditvi“ celo tisti, ki so jih po vojni in revoluciji komunisti preganjali. Ali ne bi morali uporabljati izraz svoboda in osvoboditev le za čas po padcu totalitarizma?

Izraz Narodno osvobodilna vojnica (NOB) je priljubljen, ker večina ne pomisli in noče pomisliti, kaj se za njim skriva. Sicer ne bi uporabljali plemenitega izraza za tako podlo prevaro.

Še vedno beremo izpod peres vernih katoličanov, da živimo v tem in tem letu „našega štetja“. Kdo se zaveda, da je to hoteno ali nehoteno omalovaževanje Kristusove zgodovinske resničnosti, kar je posledica vsiljenega ateizma? Res, da je bil Jezus rojen v času cesarja Avgusta, a je vendarle Kristus prelomnica časov za verne in neverne. Cesar Avgust, na primer, je le zgodovinska okoliščina „našega štetja“.

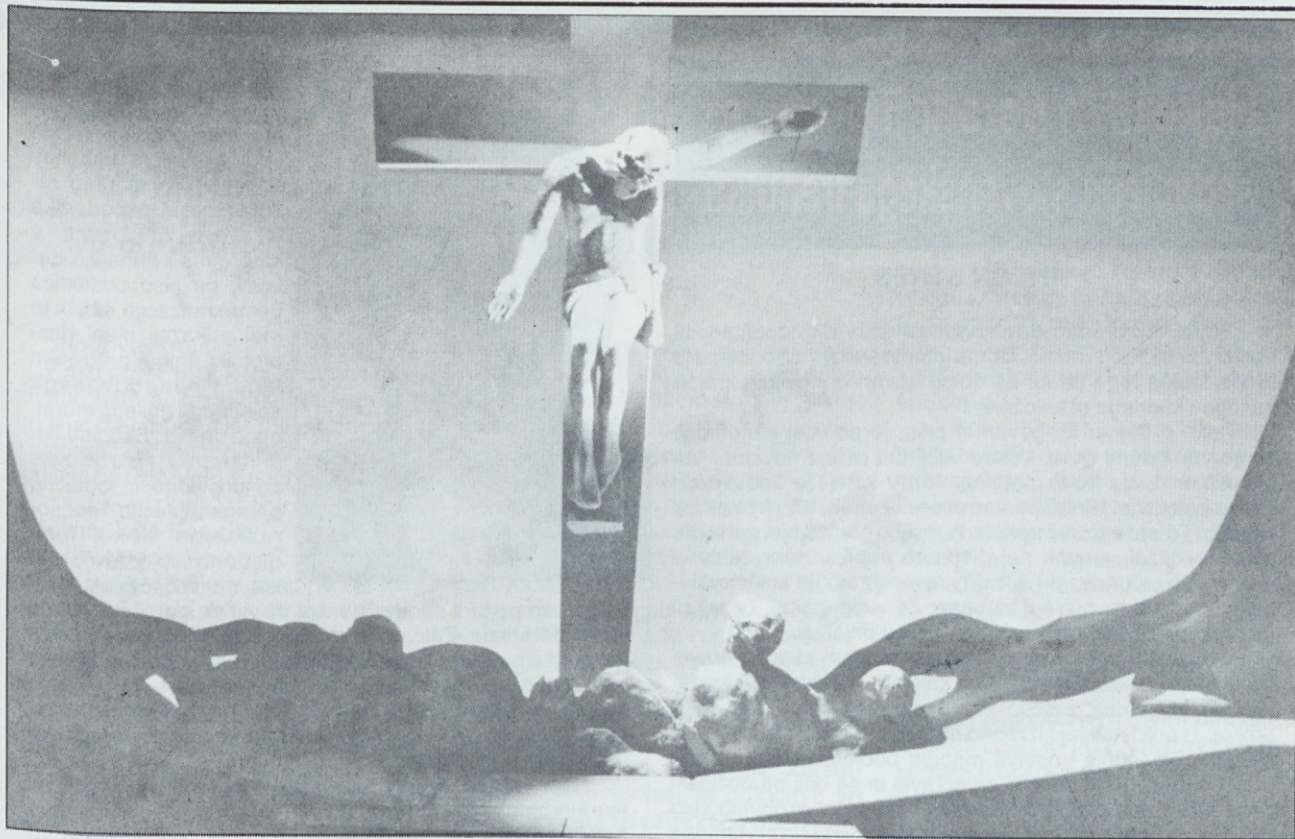
Ustanavljajo se komisije za ugotavljanje zločinov „po vojni“. Kdaj se bodo pričele raziskave partijskih zločinov nad zavednimi Slovenci med vojno. Kdaj se bodo oblasti v slovenski republiki zavedle, da ne bi bilo Teharij ne Roga, če ne bi komunisti pričeli načrtno pobijati svojih neoboroženih rojakov v letih 1941/42 le zato, ker kot katoličani in narodnjaki niso hoteli sodelovati z zlom, ki ga je posebej ljuba partija.

Pripravljajo in popravljajo se zakoni o poravnavi tvarnih krivic. Vendar, kdaj bodo zakonodajalci priznali, da je kraja, pa čeprav jo izvede država v svoji revolucionarni vsemogočnosti, še vedno kraja in da jo je treba v pravni državi v celoti poravnati? Ali bo tudi na tem področju demokratični pragmatizem nadomestil pravico?

Potrebujemo jasnosti za svoje vsakdanje odločitve, pa tudi drugim ljudem naredimo prvo in najvažnejšo uslugo, če jih vodimo k resnici. Ne k svoji, temveč k božji resnici.

Pa ne le katoličani, temveč tudi drugoverci in celo brezverci bodo lahko našli mnogo luči v novem katekizmu. Človeštvo je v zadnjih desetletjih začelo pozabljati na Boga, mnogi ga celo izrecno tajijo. Znova se predaja sanji, da bomo ustvarili raj na zemlji — mimo Boga, brez njega ali celo proti njemu. In vendar se nam te sanje vedno bolj spreminjajo v mōro, v fatamorgano. Kljub velikemu napredku zadnjih desetletij nismo bolj srečni. Živimo sicer nekoliko bolj udobno — vsaj del človeštva — nikakor pa ne živimo bolj zadovoljno. Tudi tisti ne, ki živijo v „prvem svetu“, kaj šele oni v ostalih dveh. Kot

izgubljeni sin iz evangelija začenja človeštvo počasi spoznavati, da daleč od Boga ni sreče. Zmanjkuje nam poti. Pozabljamo na prastara in vendar vedno nova vprašanja, od kod smo, kaj je smisel našega življenja, kaj je naš cilj. Luči potrebuje današnji svet. Katekizem jo hoče prinesiti vsem ljudem dobre volje. Govori nam o Bogu, ki nas je iz ljubezni ustvaril, nas po svojem Sinu odrešil, nas hoče zbrati v svoji Cerkvi in nam obljublja večno življenje pri sebi. Vedno isto, vedno znova ponavljano je oznanilo božje, ki ga Cerkev govori v svet: Samo v Bogu je smisel človekovega življenja, samo v njem se more človeško srce dokončno umiriti, samo v njegovem objemu najti srečo, po kateri tako neutešljivo hrepeni.

Scena Toneta Oblaka na spominski proslavi v Slovenski hiši.

Mesec junij nam je po revoluciji, ne po „osvoboditvi“, prinesel nesrečo, smrt, grozo, begunstvo, drugim pa prisilno pokorščino totalitarnemu sistemu. Skoraj pol stoletja kasneje smo istega meseca doživljali nastajanje slovenske države, ki naj bi postala vsem Slovincem najvišje zagotovilo svobode.

A tudi svobode ne morejo zagotoviti le ustanove od zunaj. Vsakdo jo mora najprej živeti sam v sebi, mora se odločiti zanjo, da jo lahko živi in izžareva. Pred to nalogo stoje rojaki doma, še v posebni meri pa mi v zdomstvu. Odšli smo od doma kot politični emigranti in bomo to ostali do konca našega zdomstva iz roda v rod. Slovenije nismo zapustili prostovoljno. Naša pot se je pričela z begunstvom.

Res, danes se smemo vrniti v domovino, a za veliko večino je to nemogoča želja. Izginili so vzroki, ki so nas pognali po svetu, a naša diaspora je dejstvo, ki ni manj tragična posledica političnega terorja kakor trpljenje pod totalitarnim režimom in dolgo prikrivani grobovi po slovenski zemlji.

Ohranjeno nam je bilo življenje, a s tem tudi naložena odgovornost. Ali bomo znali in hoteli živeti še naprej iz sile svojih idealov, vrednot, spominov; iz moči, ki jo dajejo žrtve pomorjenih in pregnanih?

Ali bomo še pripravljeni živeti za Slovenijo ali pa bi se morda radi priključili karavani tistih, ki žive od nje tako doma kakor po svetu?

Če kdaj, je mesec junij čas, da o tem razmislimo.

Ali bomo ob novih političnih razmerah v Sloveniji znali živeti pokončno in samozavestno kot doslej? Smo del slovenskega naroda, smo del njegove politične strukture, a to nam ne jemlje ne identitete ne posebne in osebne odgovornosti zanj. Ali bomo znali velikodušno vračati domovini, kar smo od nje lepega in plemenitega prejeli, ne da bi zato pričakovali plačila? Hkrati pa, ali bomo sposobni odločno zahtevati od slovenskih oblasti, kar nam pripada in kar pripada našim rajnim, ki molče vpijejo po pravici? Naša zahteva mora biti jasna in glasna, kajti slovenska pravica je še vedno pristranska.

Kljub političnemu razvoju v domovini se naše bistvo in smisel nista spremenila. Vendar pa morda kdo le pričakuje, da nam bo odvezto z ramen breme, ki smo ga desetletja nosili v zavesti, da smo bili edini resnično svobodni delček našega naroda. Če kdo tako misli, se moti. V narodu, ki je politično svobodni, smo še vedno redka manjšina, ki ni bila vzgajana pod komunističnim enoujem. Z vese-

ljem ugotavljamo, da nismo več sami. V domovini se dvigajo dolga desetletja utišani glasovi, a kljub temu nimamo pravice, da bi zdaj utihnili mi, zdomci. Nihče nas ne more odvezati te naloge, ki je del našega bivanja, in nikomur ne smemo dovoliti, da bi to poskušal!

Treba se bo znova in znova vračati h koreninam slovenstva, k virom krščanstva, pa tudi ostati zvest razlogom in temeljem našega zdomstva.

Ostati moramo zvesti vam, naši dragi rajni, ki so vam komunisti vzeli življenje in vam skušajo njihovi prikriti nasledniki še naprej jemati dobro ime. Nekateri ste bili pobiti sredi noči, ker ste bili pokončni katoličani, drugi ste morali umreti, ker je partijsko vodstvo vedelo, da niste bili pripravljeni sprejemati totalitarne ideologije in sistema, ki ga je ta vsiljevala. Tretji ste padli v boju. Branili ste rod in dom. Večina vas, domobranskih borcev za slovensko notranjo in zunanjo svobodo, pa je potrdila svoje prepričanje z mučeništvom. Vašo kri je popila zemlja, katero ste ljubili do take mere, da je niste hoteli prepustiti krutim nosilcem družbenih utopij.

Kako lahko bi se v tistih časih pod nasiljem okupatorja prilagodili propagandistom „osvobodilnega boja“ in ohranili življenje, bili deležni kasneje pri-

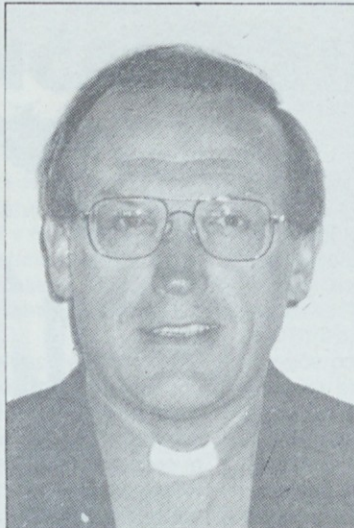
Najtežji in osrednji problem sedanjega slovenskega trenutka

ANTON STRES

Skoraj ne mine dan, da ne zvemo o kaki veliki nepoštenosti bodisi v tujini bodisi doma. Doma imamo sedaj veliko afero Hit in Vis, poleg tega pa se že dolgo govori o številnih krajah našega skupnega premoženja.

Tisto, o čemer se govori in piše, je po vsej verjetnosti samo vrh ledene gore, katere večji del ostaja neviden. Vsi pričakujemo, da bodo parlamentarne komisije zadeve do konca pojasnile. Hkrati pa nas preveva strah, da se to ne bo zgodilo. Tri leta namreč nekateri vztrajno ponavljajo, naj se ne oziramo nazaj, ampak naj gledamo naprej. Kdor zahteva poravnavo računov, mu očitajo „revanšizem“ in antikomunizem, kot da bi to bilo kaj slabega. Že vedo, zakaj. Toda, ali ne pravi pregovor: Čisti računi — dobri prijatelji.

Mnoge ljudi, ki jih je na površje prinesel „samoupravni socializem“, sedaj ne družijo več kakšna posebna ideologija, temveč vzajemna zaščita interesov in koristi. Roka roko umiva. Ti predstavljajo izredno močan družbeni sloj, ki v tem trenutku obvladuje vodstva mnogih podjetij, strank, javnih glasil in dela javne uprave na državni in še bolj na občinski ravni. Gre za skupine ljudi, ki profesionalno dobro obvladujejo svoj posel, dobro poznajo nepopolno zakonodajo sedanjega prehodnega obdobja in jo tudi znajo spretno izkoriščati na škodo skupne blaginje. Ti se med seboj podpirajo. Samo tako je mogoče razumeti, da je prejšnja skupščina dve leti mirno gledala, kako se izvaja tisti jugoslovanski zakon, ki omogoča zakonito, a očitno krajo „družbenega“ premoženja. Zakonodajna oblast je mirno gledala, da se izvaja nemoralni zakon na škodo skupne blaginje. Za to je samo ena razlaga: Vrana

likokrat so pa tudi neodločne, kot mi vsi skupaj. To je njihov in naš del krivde. Zato povsod prevladujejo ljudje, ki so se za javne službe izurili že v komunizmu, sedaj pa nadaljujejo tako, kot so se navadili. To je najtežji in osrednji problem sedanjega slovenskega trenutka. Žal pa večina ljudi tega noče ali pa ne more uvideti. Sicer pa ima vsak narod tako oblast, kot si jo zasluži.

Naše težave imajo torej v veliki meri svoj izvor v splošni moralni otopelosti. Ali ni pol stoletja veljalo izrazito nemoralno pravilo: Najdi se! Kaj pa bi lahko pričakovali drugega od partijskega režima, ki je odgovoren za medvojne in povojne poboje, zločine, prevare in vsakovrstno zatiranje drugače mislečih? Najhuje je, da njegove žrtve po treh letih demokracije še vedno čakajo na popravilo krivic. In bodo čakale tako dolgo, dokler se ne bo krepko dvignila splošna moralna zavest in moralna zahtevnost.

(Družina, 2. maja 1993)

vilegijev in zunanje, prazne slave. A vedeli ste, da ne more rasti svoboda na laži, pravica v zmoti, mir iz nasilja. Odločili ste se za pravo pot, za pravo slavo.

Ko beremo ponekod na lesenih križih, ki danes zaznamujejo kraj vašega zadnjega počitka: „Tudi ti so padli za domovino“, začutimo, da se vam še naprej godi težka krivica. Saj zveni iz besed, napisanih v vašo počastitev, misel, da naj bi se borili za domovino tudi vaši krvniki. In vendar je danes jasno tudi večini molčečega naroda, da so oni imeli v svojih načrtih revolucijo, zmago mednarodnega komunizma, Stalina in Sovjetske zveze. Res so bili med partizani mnogi zapeljani idealisti, pa nevedneži in prisilni mobiliziranci; zanje velja, da so se „tudi oni“ borili, misleč, da služijo domovini. Vi pa ste vedeli in poznali bistvo komunizma, nevarnost boljševiškega terorja. Borili ste se za domovino, da bi jo — svobodno — obvarovali totalitarizma.

Sredi Ljubljane še vedno stoji na častnem mestu kip, ki ponazarja brezob-

zirnega moža, velikega sokrivca množičnih zločinov. Skupaj z mnogimi nekdajimi tovariši se z rokami v bokih še naprej posmehljivo roga svojim žrtvam!

Miselne zmede in zgodovinske nejasnosti na Slovenskem še ne bo kmalu konec. Pričevanja, katera so desetletja odmevala le v tujini, se oglašajo tudi na domačih tleh. A vendarle moramo upoštevati, da čas teče, ki ga mi zane-marjamo. Vedno manj je živih, ki morejo pričati o slovenski in katoliški zvestobi komunistični žrtvi, vedno manj nas je, ki vemo, zakaj smo vstopali v legije, zakaj smo se borili kot domobranci.

Res, tudi vaši otroci in otroci otroci bodo lahko še marsikaj povedali iz družinskih tradicij, a prvo neposredno pričevanje zadeva nas, ki smo to dobo sami doživljali.

Koliko je po svetu raztresenih prič, ki še vedno molče ali pripovedujejo svoja težka doživetja le v krogu najbližjih prijateljev. Tu je naša konkretna in neodložljiva naloga. Kdor še ni zapisal, kako je doži-

vjal revolucijo, pa četudi kot otrok, ni izpolnil svoje dolžnosti do tistih, ki so padli, da mi živimo.

Tu je neičrno polje, na katerem lahko pokaže svojo zvestobo tudi mladi rod. Obiskujejo naj starejše člane naše skupnosti, snemajo in zapisujejo njih pričevanja ter poskrbe, da bodo prepise pripovedovalci tudi podpisali. Ne skušajmo pisati zgodovine. Dovolj je, da v naslednjih mesecih in letih zbiramo še osebna pričevanja očetov, stricov, mater, žena in vdov, pa tudi daljnih znancev, ki vedo povedati, kako se je na Slovenskem revolucija pričela, kako je potekala v njihovem kraju, koga je uničila in kdo ji je služil.

Tako nikdar dokončano delo je najlepše izražanje zvestobe rajnim žrtvam in mučencem komunizma.

Junija se bomo spet — kot vedno — javno in skupno spominjali vseh žrtv revolucije. Ne sme nas motiti, da je junij postal zdaj tudi mesec slovenske državnosti. Kdo ne obišče svojih rajnih na

BESEDA ZAHVALE

dušnim pastirjem in sodelavcem

Ob 60-letnici Slovenskega dušnega pastirstva

MILAN MAGISTER

Spoštovani rojaki!

Kako pomenljiv je za kristjane duhovnik, nam dokazuje današnje praznovanje 60-letnice naše male Cerkve v Argentini. Začenjamo namreč proslavljati leta od tiste Velike noči dalje, ko se je leta 1933 izkrcal v Buenos Airesu duhovnik Jože Kastelic — ne z namenom, biti en priseljenec več v tej deželi, ampak z odločitvijo v srcu, da ostane med našimi rojaki za to, da redno skrbi za njihovo versko in duhovno življenje. Od tedaj je dušnopastirska oskrba redna in zato jo po šestdesetih letih proslavljamo. Versko življenje rojakov, ki so prihajali v to deželo že od prejšnjega stoletja, zlasti pa po prvi svetovni vojni in še posebej pred l. 1930, zaradi fašističnega preganjanja naših Primorcev, je živelo med posamezniki in družinami, ali duhovnik je tisti, okoli katerega se urejeno zbere božje ljudstvo.

1. marca 1936 pošlje Bog našim rojakom še enega duhovnika: msgr. Janeza Hladnika. Po smrtni nesreči g. Kastelica na gori Aconcagui prevzame vodstvo dušnopastirske skrbi g. Janez. Nasledita ga po letu 1948 msgr. Anton Orehar in po letu 1986 prelat dr. Alojzij Starc. Ker je po letu 1948 begunski val donesel na argentinsko obalo čez 80 slovenskih duhovnikov, se je vseskozi prepletalo njihovo delo med domačini tudi bolj ali manj s sodelovanjem s slovenskim dušnim pastirstvom.

Naj mi bo dovoljeno, da se ob tej veliki 60-letnici v imenu vsega našega vernega ljudstva zahvalim g. prelatu dr.

Starcu, po njem pa vsem našim skrbnim duhovnikom, ki imajo na skrbi naše „fare“ po vsem Velikem Buenos Airesu in po Argentini; vsem duhovnikom, ki kakorkoli sodelujejo z njimi, ki kakorkoli, najsibo zaradi razmer, morda samo s čutenjem do rojakov, pripomorejo k lepšemu verskemu življenju le-teh. Naj to zahvalo čujejo vsi naši pokojni duhovniki na čelu s škofom dr. Gregorijem Rožmanom, g. Jožetom Kastelicem, msgr. Janezom Hladnikom in msgr. Oreharjem; naj čujejo, da je njihovo delo in trud in njihova svetost rodila z božjim blagoslovom bogato žetev za nebeško kraljestvo, ki raste tudi v naši verski skupnosti. Zaradi njihove jasnovidnosti in odločitve je naša skupnost še živa in plodovita. Vsem živim duhovnikom pa se zahvaljujem za njihovo žrtvovanje, skrb, zgled, molitev, posredovanje zakramentalnih milosti, ki smo jih in jih redno prejemo po nešteti obhajilih, odvezah pri spovedih, krstih, birmah, maziljenjih; za pouk o Kristusovi blagovesti pri pridigah in v šolah; za krščanske pogrebe, pri katerih čutimo, da smo še posebej obdarjena skupnost; za pisano besedo, ki nas edini po Oznanilu, Duhovnem življenju, Božjih stezicah in knjigah; za misli in prave besede na sejah in sestankih; za izdelana predavanja; za njihovo prijateljsko in potrpljenje z nami, z našimi napakami, z našim nezanimanjem, s svojeglavostjo, pa včasih tudi z našo pregorečnostjo ali neprevidnostjo. Čez vse to panaj gre zahvala za ohranjanje božje navzočnosti med nami.

taborišča polna zavednih in vernih Slovencev, tudi tisti mesec, ko nam je bilo dano, da končno zaživimo kot svobodni narod.

Zdaj so odločitve v naših rokah. Ali bomo pod izgovorom pragmatizma polagoma izdajali svoja načela ali se bomo držali vrednot, katere edine morejo biti trden temelj narodnemu občestvu?

Iz težkih izkušenj zadnjih desetletij smo se lahko naučili vsi Slovenci, da naroda ni lahko streti od zunaj, da pa je moralno in biološko hudo ranljiv od zno-

Težko se je živeti v leto 1933, ko je g. Jože Kastelic začel zbirati posamezne ude in jih povezovati po maši in s pisanjem verske strani v Slovenskem listu. Navajeni smo namreč na današnjo urejeno versko dejavnost in rast. Zato pa gre večje spoštovanje tem skromnim začetkom, ki so morali vsebovati trdnost, da so se mogli razviti v današnje drevo. Dobro je, da nam vsaka obletnica služi za premislek, tako imajo spomini v sebi klice novega življenja. Kakšne so torej misli, ki se ponujajo ob 60-letnici?

Tako g. Kastelic kot g. Hladnik sta prišla v tedaj daljni svet Argentine zaradi služenja. Svoje duhovništvo sta hotela posvetiti svojemu rojaku, da se bo ta rojak prav tako mogel zveličati kot oni doma v Sloveniji. Da sta mogla priti do take odločitve, sta morala spoštovati vrednost človeške duše in imeti veliko ljubezen do slovenskega človeka s prav posebnim nadihom naklonjenosti do izseljenca. Šlo je pri nji za osebno življenjsko odločitev. V naših časih so take odločitve omiljene zaradi hitrih zvez in možnosti vsakdajega stika z domovino. Namen jima je bil jasen, začela sta izbirati sredstva: obiskovanje rojakov, navduševanje za sodelovanje z duhovnikom, izdajanje rednega lista, romanja, izleti — na prvem mestu in predvsem pa **nedeljska sveta maša**. Slovenska verska skupnost se je začela in se mora vedno ohranjati ob slovenski nedeljski maši. Velik nauk, ki ga moramo čuvati za vse rodove in mu dajati najvišjo veljavo, kadar se odloča o skupnostnem življenju.

G. Kastelic je že imel nekajkušenj iz izseljenstva v Franciji, g. Hladnik nekaj iz izseljenstva Slovencev na Hrvaškem; vendar vedela sta, da ne gre za delo v urejeni fari s stalnimi prebivalci; pri izseljencih je **duhovna povezanost** na prvem mestu, krajevna pripadnost odpade; pri duhovni povezanosti so vezi rahlejšje od začetka, ko

traj. Vemo pa tudi, da se zdravje in moč širita le iz notranjosti.

Daj Bog, da bi znali ohraniti pridobljeno zunanjo svobodo ter da bi postala ta za vse slovensko ljudstvo pričetek poti do notranje svobode, katero daje človeku edinole resnica. Sprava, ta tolikokrat zlorabljen beseda, se prične tkati brez velikih slovesnosti le med svobodnimi ljudmi, ki spoštujejo in zato tudi govore resnico.

(Svobodna Slovenija,
3. junija 1993)

praznik vernih duš, pa čeprav bi tedaj obhajal svoj rojstni dan? Praznovanje slovenske državnosti lahko postane prazna zunanost, če bi ob njem pozabili na skupno preteklost. Le na temelju celotnega in nepristranskega spomina lahko slovenski narod živi. Sicer utegne shirati v mejah lastne suverene države.

Ni slučaj, da je mesec, v katerem se je izvršil največji bratomorni zločin v naši zgodovini, ko je z molitvijo v srcu padalo v skrite grobove na tisoče slovenskih fantov, ko so bile ječe in koncentracijska

pa pokažejo korenine, so močnejše, trdnjše, zanesljivejše; duše rastejo v samostojni verski držbi in se zavestno odločajo za pripadnost duhovni verski skupnosti. Te narave se nobeno izseljensko dušno pastirstvo ne bo moglo odreči, zato je najvažnejše sredstvo **stalna povezava z dušami** in stalno pridobivanje oseb, da se poistovetijo z duhovnim občestvom.

Razpršena naseljenost izseljencev pozna tudi posebnost, ki jo je dodobra izkusil msgr. Hladnik. Razkropljene skupnosti so manj naklonjene za iskanje stika s središčem, imajo pa željo, da središče išče stika z obrobni in oddaljenimi. Zato je msgr. Hladnik obiskoval skozi celo leto rojake po vsej Argentini in jih na ta način vtikal v slovensko vezenino v tej deželi. Ko se je pozneje skupnost sama ojačila z novimi naseljenci in so se ustanovila društva, je potreba po potovanjih izstopila prostor potrebi po navzočnosti duhovnika pri izrazih urejenega civilnega življenja.

Narodnostna občestva so se porajala ob verskih občestvih, samo v redkih primerih je bilo obratno. Verouk za otroke je rodil osnovnošolski tečaj, potreba po višji verski izobrazbi je privedla do srednješolskega tečaja; verska in narodna skupnost sta se začeli razvijati

kot dvojčka in rasti ob prijateljstvu druge z drugo — kako velik nauk za prihodnost; kadar hoče človek podati roke Bogu, gre namreč božja moč v človeka in njegovo delovanje.

G. Janez Hladnik je takoj po prihodu v deželo poiskal pomoč pri vernikih in pri naših dragih redovnicah usmiljenkah in šolskih sestrah. Verniki so mu pomagali pri obveščanju za mašo, pri pisanju za Duhovno življenje, pri posredovanju naslovov, pri zvezah z oblastmi; redovnice pri pouku otrok in pri bolnikih.

Ko so duhovnika Hladnika zaradi zastrupitve po komunističnem bacilu mnogi laiki zapustili in mu odrekli pomoč, se je verska skupnost zmanjšala na najbolj zveste in utrjene. Vse slovensko ljudstvo je šlo tiste čase skozi preizkušnjo, ki jo je dopustil Gospod, tudi izseljenstvo v Argentini ni bila izjema. Pri tem primeru pa tudi uvidimo, kako važno je sodelovanje laikov z duhovnikom, kako daljne posledice pusti za sabo nerazumevanje laikov z duhovnikom.

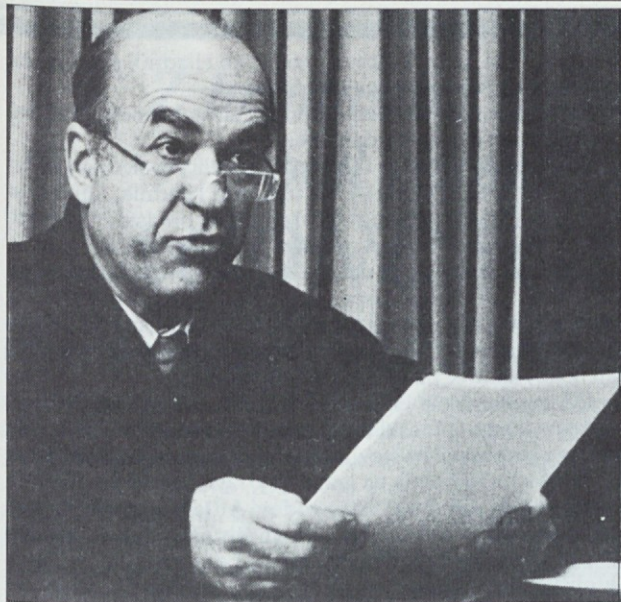
Prav je, da se danes ob tem spominjanju zahvalimo skupno vsem vernikom, redovnikom in redovnicam, posebej imam v mislih slovenske šolske sestre, ki so v božjem duhu sodelovale in še sodelujejo pri rasti slovenske verske

skupnosti; tisti množici naših ljudi, ki so prenašali težo dneva pri razširjanju tiska, pri zidanju naših središč, pri učenju naših mladih, pri pisanju, pri upravi in opraviilih; pa vsem tistim, mnogim že pokojnim, ki so nam dajali zgled pokončnih kristjanov, zgled kristjanov v trpljenju in ponižanju, kristjanov na križevem potu, ne v slavi vstajenja, junakom čistega življenja v mladih in zrelih letih, vsem tistim, ki so nam bili za luč in za sol, in nas še danes blagoslavlja iz onstranstva, zahvaljujemo se danes za 60-letno delo orglarjem, pevodjem, mežnarjem, obrtnikom, ki vzdržujejo stavbe in prostore, pevcem in glasbenikom, kuharicam in gospodinjam, ki nam skozi leta obogatijo „pomašne“ nedelje, pa vsem organizatorjem, ki pretresajo načrte in se posvetujejo iz tedna v teden za našo rast.

Ob zahvali gredo tudi čestitke — nepretргani 60-letni romarski procesiji, ki predaja skrb in navdušenje znova in znova na nove rodove; čestitke današnjim delavcem v Gospodovem vinogradu, pa dobre želje tudi za tiste, ki bodo prišli ob 11. uri. Na Boga pa se obračamo s prošnjo, da bi bila naša verska skupnost še dolgo studenec stalne žive vode milosti v dobro slovenskim rojakom in po njih naši Kristusovi katoliški Cerkvi.

23. maja 1993. Ob 60-letnici Slovenskega dušnega pastirstva in „Duhovnega življenja“ v dvorani Slovenske hiše.

OB ODPRTJU JUBILEJNE RAZSTAVE

JURE VOMBERGAR

Kot urednik razstave sem bil naprošen, da povem nekaj besed o razstavljenih publikacijah.

Šestdesetletnica slovenskega dušnega pastirstva v Argentini sovpada s 60-letnico slovenskega verskega tiska. Aprila 1933 je prišel v to deželo Jože Kastelic z namenom, da se posveti slovenskim naseljencem. Zavedal se je, da bo to delo uspešno vršil, če bo izdajal kako redno publikacijo z versko vsebino. Za začetek je zaprosil Slovenski tehnik, da mu dovoli sodelovati s priložo. Tako je 28. maja 1933 (točno pred 60. leti) prvič izšla priloga na enem samem listu z naslovom Moje versko življenje. Julija tega leta izide povečana izdaja na štirih straneh pod novim imenom Naše duhovno življenje, čez eno

leto pa že kar samostojna revija Duhovno življenje in odslej je ostala s tem imenom. Nosi zaporedno številko 59 in datum 23. avgusta 1934. Od tu naprejši lahko ogledate vse številke DŽ do danes. Žal pa omenjenih 58 prilog Slovenskega tednika nimamo, niso nam bile dosegljive.

Eno leto je DŽ izhajalo tedensko v 2000 izvodih, in to v času gospodarske krize v Argentini (década infame). Naj omenim še, da sta v istem času izhajala še dva druga slovenska tednika in sicer že omenjeni Slovenski tehnik in pa Novi list.

Ob koncu leta 1935 je Kastelic potoval v domovino, da pridobi novih sodelavcev in potrebna gmotna sredstva. Med njegovo odsotnostjo je DŽ izhajalo mesečno in tako tudi ostalo. V času uredništva Kastelica najdem v reviji DŽ odlične sodelavce iz domovine, imena kot so: Ušeničnik, Debevec, Finžgar, Jaklič, Mal, Ujčič. Revija ima več delov, poleg verskega še Ženski vestnik, Naš mladi rod in sekcijo za mladino. Za nas in naš čas zelo zanimiv oddelek imenovan Argentinski filmi, v katerem nas avtor Franc Kraševce (oziroma Dalibor) popelje po tedanji Argentini in njeni zgodovini prvih let tega stoletja.

Omenjeni pisec je že leta 1912 hodil po Argentini z odprtimi očmi in registriral dogajanja realistično in kritično. Imel je stike z vsemi pomembnimi Slovenci tistega časa (arh. Benigar, inž. Žnidaršič) pa tudi s Hrvati, Srbi in Črnogorci. Jugoslovanska vzajemnost je bila pač tedaj zelo živa. Vsekakor, mnogi članki so vredni ponatisa.

Vendar DŽ ni bilo verska revija samo ali predvsem za Argentino, ampak za vse slovenske izseljence po svetu. Teksti so samo v slovenščini in večinoma na visoki intelektualni ravni. Vprašanje je, koliko je bilo to primerno. V tem času je bilo, na primer, čez 1000 Slovenk služkinj v Buenos Airesu.

Marca 1936 pride v Argentino še en slovenski izseljenski duhovnik, Janez Hladnik, in takoj poskrbi za urejanje revije. Ko se vrne iz domovine Kastelic v spremstvu še enega slovenskega duhovnika, Davida Doktoriča (kateri se nato posveti delovanju med rojaki v Urugvaju), znova prevzame uredništvo. Številka 116, posvečena mestu Rosario ter jugoslovanskim naseljencem v njem in okolici, izide v 5000 izvodih. To preseže finančne zmožnosti revije. Hladnik omogoči nadaljnje izhajanje in po tragični smrti Kastelica na Aconcagui, s št. 132 dokončno prevzame uredništvo DŽ za skoraj deset let. Odslej ima revija mnogo prispevkov v kasteljanščini. Naj omenim najvažnejše: prevod Finžgarjevega romana Pod svobodnim soncem, katerega oskrbita sestre Darinka in Vanda Čehovin, z naslovom Bajo el sol libre in ki izhaja v nadaljevanjih. So še drugi prevodi slovenskih klasikov: Ivana Cankarja Zgodbe o Šimnu sirotniku (La historia de Simón el miserable), pesmi Simona Gregorčiča, itd. Una página de historia prikaže zgodovino slovenskega naroda od prazgodovine do konca srednjega veka. Prav tako je pomemben obširen življenjepis svetih bratov Cirila in Metoda v kasteljanščini in pa življenjepis svetniškega škofa Barage. V kasteljanščini so tudi mnogi načelni članki in vzgojni za dekle: La página para la joven. Višek vsega pa se mi zdijo Hladnikova poročila o svojih obiskih rojakov z naslovom Skozi argentinsko pampo in Po Argentini sem in tja, napisana s stališča zavzetega dušnega pastirja in zavednega Slovenca.

Rubrika Opazovalec bi zaslužila posebno analizo, poseb-

no tista iz časa druge svetovne vojne, ko Hladnik postopoma spoznava, za kaj dejansko gre v Sloveniji.

Za nas bo predvsem zanimiv ta del razstavljenega gradiva, katerega na splošno ne poznamo.

Torej, prvih pet let je DŽ urejal Kastelic, naslednjih 10 let Hladnik do leta 1949, ko so bili uredniki Hladnik, Lenček in Orehar. Od takrat prevzamejo uredništvo predstavniki nove emigracije, od katerih so nekateri že pokojni (Odar, Jurak, Orehar, Lenček). Sedanji urednik je Jože Škerbec, tehnični pa Stane Snoj. Kot moremo opaziti, se je zadnji dve leti bistveno spremenil vizualni značaj revije, saj ni več odvisna od dragih klišejev, pa tudi število sodelavcev se je pomnožilo in razširil njih izvor, namreč na laike različnih poklicev.

DŽ ima že od leta 1951 tudi prilogo za otroke Božje stezice. Istočasno izhaja tedenski list Oznanilo, od leta 1949. Prelat dr. Stare me je opozoril na število izdanih izvodov. Napravila sva račun: 44 let x 50 števil na leto x 2000 izvodov na številko. To nanese, reci in piši: 4.400.000 izvodov! Ali je to mogoče? Je, kar zračunajte. Pa je to vse? Ne, v manjših nakladah še glasila: Omnes unum za duhovnike; Cilji in pota ter Delo za člane Katoliške akcije. Potem so pa še druge publikacije, katere je izdalo dušno pastirstvo v Argentini: knjige in brošure (okrog 40), stenski koledarji od leta 1957 do letos (37 števil), koledarčki Moj prijatelj, med leti 52 do 57; molitveniki, podobice in ostali drobni tisk, kateri sploh ni registriran.

Kako naj bi ocenili to ogromno delo, ta nezaslišani intelektualni napor, ki je za vsem tem? Zakaj, kakšen smisel ima vse to? Pač, ad maiorem Dei gloriam, iz ljubezni do rojakov in do slovenstva, iz ljubezni do resnice in pravice!

Sveta jeza obide človeka, ko vidi, da domovina pravzaprav še vedno brskira, dejansko omalovažuje to delo, še danes, v dobi svobode in demokracije! Koliko našega tiska se ponatisne recimo v Družini, Ognjišču, Tretjem dnevu, Slovincu? Kaj je heretično to, kar pišemo, zastarelo, demodé, nevredno? So priznanja in čestitke rojakov iz domovine zgolj formalnost, službena dolžnost? Nekako iz obzira ali usmiljenja ali kaj? In med nami? Kdo so tisti, ki se sprašujejo, kakšen smisel ima vse to delo? Tisti, ki stoje ob strani, ki

imajo slabo vest! Iščejo naglavne grehe, očitajo povzpetništvo, poprvačenje, sumničijo o namenih in vzgibih, o neizraženih psiholoških travmah. Že pred časom mi je nekdo razlagal, da je vse to naše delo na političnem, družbenem in verskem polju neke vrste zamozadoljevanje!

Končno ni važno. Bog, ki vidi v srca, bo sodil in razsodil, in ocenil. Važno je, da se vsak, ki sodeluje v tej verski in narodni podjetnosti, zaveda, da dela, kar more in mora, po svoji vesti: Tisti, ki piše, tisti, ki zbira in ureja, oni, ki raznaša naše tiskovine že več kot 40 let, in tisti, ki ta tisk bere in podpira. In se ne sprašuje neprestano, kakšen smisel ima vse to in koliko časa bomo še počenjali, kar počenjamo. Ve, da služi Bogu in bližnjemu, da koristi svojemu narodu, ve, da je prav, kar počenja, in pika.

Na jubilejni razstavi „DŽ“ so bili razstavljeni vsi letniki ob l. 1934 do zadnje - majske številke.

Foto: Marko VOMBERGAR

Z bronastim križem pod vrhom ACONCAGUE

VOJKO ARKO

Prvi slovenski andinist, ki se je ponesrečil v argentinskih Kordiljerah, je bil izseljenski duhovnik Jože Kastelic, ustanovitelj revije „Duhovno življenje“. V Sloveniji smo izvedeli za njegovo smrt nekaj mesecev preje, predno nas je zajela vojna vihra.

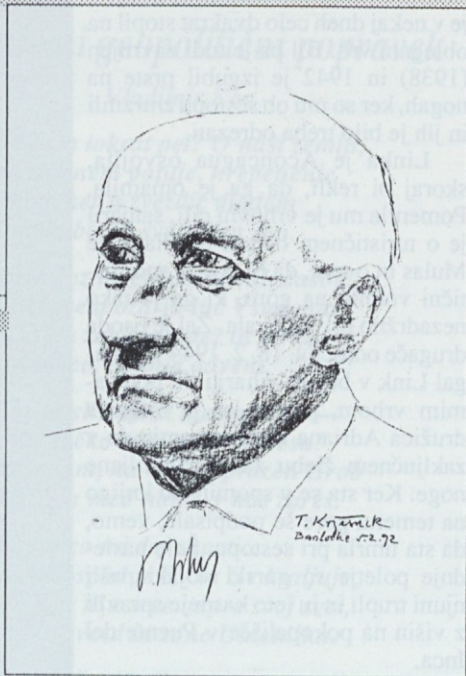
Po prihodu v Argentino smo se mogli poučiti o vseh podrobnostih nesreče v literaturi, ki obravnava gorniško zgodovino Aconcague. Prav takrat so izšle nekatere knjige, ki pripovedujejo o planinskih dogodivščinah na pobočjih najvišje gore obeh Amerik. Omenjam dve deli, ki sta me spremljali leta 1948 v delavskem taborišču na Barrio Evita. Prvo je spisal časnikar Tibor Sekelj, po rodu iz Zagreba, ki se je udeležil Linkove odprave leta 1944. Knjiga nosi naslov „Tempestad sobre el Aconcagua“. Drugo je priobčil v nemščini Tomas Kopp, naseljenec iz Misionov. Ta se je povzpel leta 1946 na najvišji severni vrh in potem leta 1947 kot prvopristopnik še na malce nižji južni vrh mogočnega pogorja.

Vendar se zdaj, ko se spominjamo obletnice „Duhovnega življenja“ in njegovega ustanovitelja, opiram pri

podajanju takratnih hribovskih dogodkov predvsem na spis „Historia del Aconcagua“, ki so ga sestavili častniki argentinskih gorskih čet Orlando Mario Punzi, Valentín J. Ugarte in Mario L. de Biasey. Dodam še kako malenkost, ki sem jo našel v kaki drugi publikaciji ali pa mi jo je posredovalo ustno izročilo.

Ko je v februarju leta 1940 Jožko Kastelic krenil iz Puente del Inca proti Aconcagui, je pomenila ta gora resen izziv za vsakega, ki se je namenil splezati na streho ameriške celine. Čeprav je že leta 1897 švicarski vodnik Matthias Zurbiggen kot prvi uspel in zasadil svoj cepin na široki vrhnji planoti zahtevne gore, je do Kastelčevega prihoda samo dvanajst odprav doseglo točko prvakinja Andov.

Dandanes je seveda vzpon na Aconcagua precej bolj enostaven. Večje število zavetišč nudi zasilno zavetje, kadar divjajo ledena neurja, in te hišice, postavljene po argentinskih gorskih četah na gruščnatih pobočjih, so že velikokrat rešile izgubljene planince pred belo smrtjo. Poleg tega je zdaj vse poletje zelo živahno tam zgoraj.

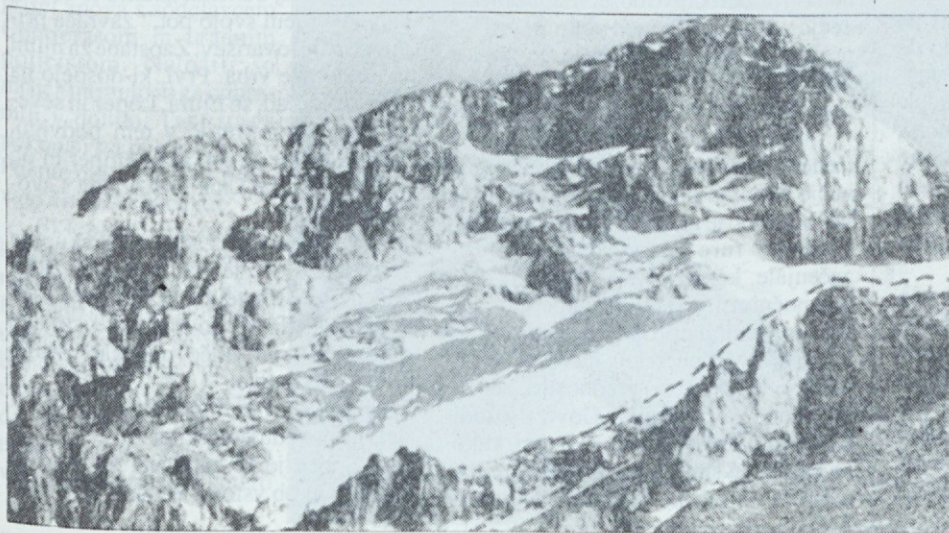
Tone Kržišnik: Vojko Arko

Odprave, ki se drenjajo na Plaza de Mulas, so sestavljene večinoma iz izkušenih gornikov. V slučaju potrebe je torej pri reševanju iz nevarnih zapletov vselej nekaj izurjenega moštva na razpolago. Samo v poletju 1988/89 se je namenilo na Aconcagua 211 odprav, med njimi 52 severnoameriških, 53 argentinskih, 22 nemških, 20 španskih, 16 francoskih itd.

Vendar so tudi v moderni dobi nesreče pogoste. Pomanjkanje kisika na velikih višinah, mrzaz in beli viharji zahtevajo skoraj vsako leto več kot eno žrtev. Prav nič ni torej čudno, da je pred pol stoletja takšen vzpon predstavljal dokaj tvegano podjetje.

Po prvi svetovni vojni so pristopili na Aconcagua Angleži, Nemci, Italijani in Poljaki. Z italijansko odpravo je došel na zaželeni vrh tudi prvi Argentinec poročnik Nicolás Plantamura.

Kasneje, med leti 1936 in 1944, pa je skoraj vse dogajanje v območju Aconcague zvezano z imenom moža, ki se je docela zagledal v to razmeroma enolično in puščobno pogorje. Hans Georg Link, v argentinskem prevodu Juan Jorge Link, je uspel v štirih odpravah in leta 1940

je v nekaj dneh celo dvakrat stopil na oblegani vrh. Bil pa je tudi zavrtnjen (1938) in 1942 je izgubil prste na nogah, ker so mu ob sestopu zmrznili in jih je bilo treba odrezati.

Linka je Aconcagua osvojila, skoraj bi rekli, da ga je omamila. Pomenila mu je vrhovni cilj, sanjaril je o turističnem hotelu na Plaza de Mulas in o tem, da bi postal andinistični vodnik na goro, ki ga je tako nezadržno privlačevala. Žal je usoda drugače odločila. 18. 2. 1944 je omagal Link v belem viharju tik pod samim vrhom, potem ko je njegova družica Adriana Bance preminula v zaključnem žlebu zaradi zlomljene noge. Ker sta se v spominsko knjigo na temenu gore še podpisala, vemo, da sta umrla pri sestopu. Šele naslednje poletje so gorski vojaki našli njuni trupli in ju leto kasneje spravili z višin na pokopališče v Puente del Inca.

Link se je znal obrniti in doseči potrebno podporo za svoje ture. Dobil je v nemških firmah v Buenos Airesu službe, ki so mu dovoljevale prosti čas za poletne mesece, sodeloval je z mendoškimi in vojaškimi andinisti. Trudil se je organizirati mnogoštevilne odprave, da bi tako zmanjšal stroške ekspedicije, in dobrodošel mu je bil vsakdo, ki se je prijavil za gorsko popotovanje. Prav odprava leta 1940 je bila pretirano številna. Zbral je več kot štirideset ljudi, pa so mnogi odpovedali že med Puente del Inca in Plaza de Mulas.

Ko se je Jožko Kastelic 24. februarja pridružil skupini v baznem taborišču, je Link z najbrumnejšimi tovariši že postavil prvi višinski tabor v Nido de Cóndores na približni koti 5200 metrov, štirje gorniki pa so dan kasneje (21. 2.) razpeli šotore tudi na prostoru, ki so mu prisojali 5800 metrov. Moram pa povedati, da so v takratnih poročilih kote višinskih taborišč skoraj zmeraj pretirane in se zato pot do naslednjega cilja običajno zavleče.

26. februarja je Pablo Franke, najbolj žilav pristopnik, sam dosegel vrh. Ob njegovem povratku se je razbesnela nevihta, ki je zakrivala goro 48 ur. Ko pa se je vreme zboljšalo, sta krenili 28. februarja dve skupini iz Plaza de Mulas proti višinskim postojankam. V eno teh skupin se je vključil Kastelic, ki je kot

Jože Kastelic: ustanovitelj in prvi urednik „Duhovnega življenja“.

prvi duhovnik 25. 2. maševal v bazičnem taborišču in je prvič Kristusova beseda zaživela v samotah Aconcague.

29. februarja so fantje, ki so prejšnji dan spremljali Kastelica, opravili vzpon do 6400 metrov (verjetneje 6100 m), Jožko pa se je popoldne povrnil z gonjačem mul Pastenom in njegovimi spremljevalci na Plaza de Mulas. Verjetno mu je bilo poznano, da je za vzpon potrebna aklimatizacija in da je zato najbolj priporočljivo doseči najprej neko večjo višino in se potem povrniti v nižje predele. Prihodnji vzpon je po takem postopku lažji in pomanjkanje kisika že manj ovira pri naporni hoji navkreber.

4. marca je pripravil Link svoj naslednji naskok na Aconcagua in se z večjo skupino podal na 5800 m (5400 m). Kastelic je zjutraj še maševal, saj se Linkove ture niso nikdar zgodaj začenjale, ker se je hotel izogniti nizkim nočnim in jutranjim temperaturam. Pri svoji zadnji pridigi je Kastelic, ki je imel solze v očeh, rekel, da so andinisti obdarjeni s posebno prednostjo, ker so bližje nebu in Stvarniku. Govoril je tudi o potopitvi ladje Titanic in o tem, kako so kandidati smrti pred potopitvijo peli v zboru „Vsak korak bližje tebi, moj

Bog“. Ali je takrat duhovnik že slutil svoj nesrečni konec v strmih kraljicah Andov?

5. marca je vsa Linkova družba — skupaj osem oseb — krenila v zgornje predele. Eden je kmalu odnehal in se vrnil. Zvečer so vsi ostali dospeli do višine, ki so jo nameravali doseči ta dan, torej 6700 metrov (pravilneje 6400 m). Prenočevanje v dveh šotorih je bilo skrajno neudobno in zunaj je pritiskal hud maz.

6. marca je bilo vreme lepo in mirno. Okoli poldne se začne vzpon.

Kastelic omaguje in je povsem izčrpan. Težko se premika. Franke ga mora skoraj vleči na vrvi. Ob vsakem počitku duhovnik zaspi, potem pa hodi kot avtomat. A priganja ga ideja, da bo zasadil svoj bronasti križec v skale na vrhu gore.

Doseženo višino označijo andinisti kot 6850 metrov. Pravilno je verjetno 6700 metrov, nekako tam, kjer stoji zdaj bivak Independencia. Postavijo šotore in vse muči žeja, a nimajo goriva za topljenje snega. Ker pa je Franke 26. 2. pustil na vrhu steklenico bencina, gresta Link in Franke še zvečer po to steklenico.

Okrog polnoči se vrmeta z dragoceno tekočino. Zdaj lahko pripravijo nekaj vode in srkajo mate.

7. marca je zjutraj mraz skrajno neprijeten in čakajo do opoldne, ko se prikaže sonce izza grebena. Vsi planinci se pomikajo nenavezani po vrhnjem grušču in razdalje med njimi se večajo.

Kastelic močno zaostaja, moli, včasih pade zaradi izčrpanosti. Vsakih pet minut se ustavi, a ne mara poslušati nasvetov, naj odneha. „Samo to želim, da nadaljujem svojo pot,“ zavrača prigovarjanje tovarišev. Zaostane za njimi in ne doseže vrha. Prvi, ki dospejo na vršnjo ploščad, so Etura, López in seveda Franke, že tretjič v tem podvigu. Malo kasneje se prikaže Semper in ob štirih popoldne Link in Adriana s svojim psičkom.

Okrog šestih začne vsa skupina sestopati. Ob začetku vršnjega žleba zadenejo na Kastelica. Na zahtevo vseh se odloči, da se povrne do zadnjega taborišča, kjer hoče počakati drugo skupino odprave.

Franke, ki je duhovnika zadnji videl, pripoveduje tako-le:

„Sonce je že zahajalo, ko smo se vračali, in ob vstopu v vršnji žleb smo

trčili na Kastelica, ki se je skrival za skalami. Vabili smo ga, naj sestopi z nami, pa se ni premaknil. Link ga je pozval, naj gre nazaj do šotor na 6.850 metrov, in mi naročil, naj ga spremijam. Prav srečen sem bil, ko je Kastelic pristal. Prišla sva skupaj do višinskega taborišča in tam sem mu dopovedoval, da mora nadaljevati pot navzdol, a je trdil, da je preveč utrujen. Spet in spet sem mu dokazoval, da je sestop nujen, a brez uspeha. Torej sem zahteval potrdilo, da ostaja v višini po svoji volji, v kar je nemudoma privolil. Uredil sem mu šotor, pripravil spalno vrečo in mu nazadnje na njegovo prošnjo tudi pomagal, da je zlezal vanjo. Nazadnje sem ga še prosil, naj nikamor ne gre, ker se bo Link z novo skupino andinistov kmalu vrnil. Zaprl sem šotor in odšel.

Linkova družbica je sestopila na Plaza de Mulas. Med potjo so srečali na 6400 metrov Schillerja in Sáeza, ki sta se vzpenjala in obljubila, da bosta pogledala za Kastelicem. A dan kasneje je nevihta prekrila goro, Schiller in Sáez sta ostala pet dni v svojem bivaku in šele 15. 3. je Link dosegel šotor, kjer je Franke pustil duhovnika. Šotor pa je bil prazen.

Mrtvega Kastelica so našli naslednje leto mulovodci, ki so spremljali vojaško odpravo poročnika Emiliana Huerte. Ko je Pasten, preprosti Čilenec, ki je stal večkrat na vrhu Aconcague, zapustil bivač na 5700 metrov, je zagledal košček blaga, ki je štrlel iz snega. Ko se je približal, je našel pod snegom zmrznjeno truplo. Zaznamoval je kraj s palico in naslednji dan prišel znova s sodelavcem Contrerasom in uradnim policistom. Naložili so mrliča namulo in ga odpremili v dolino. Tam so ga pokopali na pokopališču v Puente del Inca, kjer počivajo žrtve Aconcague.

Sklepajoč na osnovi kraja, kjer je bilo truplo najdeno, menim, da se je Kastelic slednjič le odločil umakniti se, ko se je razbohotila nevihta, pa mu moči niso več zadostovale, da bi dosegel spodnja taborišča ljudi. Verjetno je v belem viharju tudi katero

taborišče zgrešil.

S prispevki prijateljev je bil postavljen pokojnemu Jožku lep spomenik, za katerega je napravil načrt arhitekt Viktor Sulčič. Spomenik nosi španski in slovenski napis.

*„Hijo de las montañas
eslovenas,
capellán de la colecti-
vidad yugoslava
quiso plantar la cruz
en el Aconcagua
pero mientras su cuer-
po no lo ayudó
su alma amante de lo
sublime
se elevó sobre las altu-
ras.
8 de marzo de 1940.“*

*„V miru počivaj, slo-
venske zemlje sin,
vneti ljubitelj visokih
planin,
narodu bil si vodnik
do večnih višin.“*

Opomba: V reviji „Gore“, št. 1, izdani leta 1955, sem po ne vem katerem viru navajal, da je bilo Kastelčevo truplo najdeno 150 metrov pod vrhom

Duhovnik Jože Kastelic v kapeli v Puente del Inca eno leto po nesreči, kamor so ga prinesli izpod Aconcague.

Vsakoletni geopolitični popravek

Vladimir Kos

*O čem bom tokrat pel? O naši zemlji,
ki dan za dnem potuje, hrepenenje
po soncu, ker ji zvezdic diadem
navdaja žuboreč svetloben sen.*

*Prodriva čez megle do njenih časov!
Glej, pol sveta ožarja luč Vstajenja
in pol sveta zavrt je v dež in mraz,
čakaje sonce, upanja advent.*

*A da ne misliš, da si kje na robu —
od vsake točke vodi pot v Nebesa!
Odkar je tam, na Griču, prazen Grob
in Božji Sin med nami, v nas zares.*

*Še eno kitico mi daj zapeti...
Ker naš Gospod je živ in živ kraljuje,
prostó, kjer Mu srce odpre svoj svet,
življenj in zvezd in sonc Umetniku.*

*In kdo Mu čopič, dleto, strune nudi
za umotvor, ki stvarstva čar presega?
Kdo drug kot ljubi mojster Sveti Duh!
Prav rahlo dviga z duše gmoto peg...*

Aconcague, kar je povsem netočno. Prav tako je napačna trditev, da so ga našli nekaj let po nesreči. Kot smo videli, je bil mrlič odkrit in pokopan samo eno leto pozneje, torej leta 1941.

BIRMA-

zakrament okrepitve rasti v Kristusu

ZAKRAMENT BIRME DOPOLNI KRSTNI DAR SVETEGA DUHA

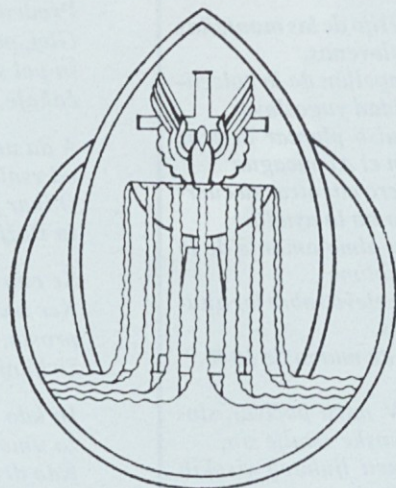
Binkošti posameznega kristjana

Božje življenje, ki ga je človek prejel pri krstu, mora v njem rasti. To rast okrepi podelitev Svetega Duha, ki ga sicer prejmemo že pri krstu, a pri birmi v obilnejši meri in tako rekoč prvenstveno. Birma je zato nadaljevanje uvajanja v krščansko življenje, ki se je začelo že s krstom. Krst je posebej povezan s Kristusovo smrtjo in vstajenjem, birma pa s podelitvijo Svetega Duha, ki ga je podelil Kristus podelil na binkošti. Birma je zato posebno srečanje s Kristusovim Duhom. Krst povzroči, da sta Gospodova smrt in vstajenje za nas dejavna, birma pa nam podeljuje binkoštno milost. Podaritev Svetega Duha, katere je vsa Cerkev postala deležna enkrat za vselej na prve binkošti, se pri vsaki birmi raztegne na posameznega kristjana, da bi bil tudi on nosilec tistega odrešenjskega poslanstva, ki ga ima celotna Cerkev. Birma so binkošti posameznega kristjana.

Polnost pravic in dolžnosti članov Cerkve

S podelitvijo Svetega Duha pri birmi postanemo kristjani na popolnejši način upodobljeni po Kristusu in globlje včlanjeni vanj ter zato tudi globlje včlanjeni v Cerkev kakor pri krstu. Tako nam birma podeljuje polnost pravic in dolžnosti članov Cerkve.

Pri birmi prejmemo mesijanski „dar Svetega Duha“ (Apd 2, 38), „moč z

višave“ (Lk 24, 49), da bi postali nadnaravno polnoletni. Gre za duhovno polnoletnost, za krščansko odraslost in zrelost, a zaenkrat le v kali, v nastavkih. Milost sv. birme je treba še le polagoma razvijati in uresničevati. Kristjan torej ne postane zrel na ravni dejanskega krščanskega življenja že kar s prejemom zakramenta. Za to osebnostno dejavno krščansko zrelost si bo moral vse življenje prizadevati ob pomoči milosti, ki jih je prejel ali je dobil pravico do njih pri zakramentu sv. birme. Binkoštni praznik, obletnica birme in udeležba pri nedeljski mašni daritvi so posebne priložnosti, ob katerih naj poživljamo milosti sv. birme, ogenj božje ljubezni, ki je po daru Svetega Duha razlita v naša srca.

Darovi Svetega Duha

V zvezi s podelitvijo Svetega Duha pri krstu in pri birmi govorimo o njegovih sedmerih darovih. Darov Svetega Duha je sicer zelo veliko; najvažnejši med njimi je ljubezen. O sedmerih darovih v zvezi s prerokom Izaiejem, ki pravi da bo na bodočem Mesiju počival duh modrosti in razumnosti, duh sveta in moči, duh spoznanja, pobožnosti in Gospodovega strahu (Iz 11, 2-3 a po vulgati). Ker smo včlanjeni v Kristusa in deležni njegovega poslanstva, smo vsi krščeni in birmani deležni darov Svetega Duha, ki je Duh poveljčanega Kristusa.

Sveti Bog nas s svojimi darovi stori sposobne in voljne, da radi sprejemamo njegove svete in opomine ter tako popolneje opravljamo dela krščanskih kreposti. Dajejo nam smisel za Boga, posluš za njegov glas, za njegovo voljo, da moremo v različnih življenjskih položajih priti do pravega spoznanja in se v skladu s tem spoznanjem tudi odločiti. Posebno potrebujemo darov Svetega Duha v težjih trenutkih življenja. Njegovi darovi so na poti k svetosti, h kateri smo vsi poklicani, nujno potrebni. Pri kristjanu, ki se malo trudi za svoje duhovno življenje, so malo dejavni, zato tudi malo opazni. Čim bolj kdo napreduje na poti k popolnosti, tem močnejše in očitnejše je delovanje darov Svetega Duha. Da bodo v nas dejavni, moramo odločno odstranjevati ovire, ki preprečujejo zvesto izpolnjevanje božje volje.

ZAKRAMENT BIRME NAS USPOSABLJA ZA ODGOVORNEJŠE POSLANSTVO V KRISTUSU

Delovanje Svetega Duha v Kristusu in kristjanih

Kristus je opravljal svoje mesijansko poslanstvo v moči Svetega Duha. Ko je Janez Krstnik Jezusa na začetku javnega delovanja krstil, je vidno prišel nad Jezusa Sveti Duh, ki je nad njim tudi ostal (prim. Mr 1, 10; Jan 1, 32).

Svojim učencem je Kristus obljubil Svetega Duha, ki naj jim pomaga, da bodo pričevali zanj (prim. Jan 15, 26-

27; Apd 1, 8). Na binkoštni praznik je nanje res prišel Sveti Duh in jih napolnil, da so oznanjali velika božja dela. Od tedaj naprej so apostoli in njihovi nasledniki s polaganjem rok delili zakrament sv. birme, ki vsakega kristjana usposablja za odgovornejše poslanstvo v Kristusu, kakor pa ga je usposobil krst.

Zakrament apostolata

S tem, da nam birma daje Svetega Duha in nas globlje vceplja v Kristusa in Cerkev, nam nalaga strožjo dolžnost, da kot resnično Kristusove priče hkrati z besedo in dejanjem širimo in branimo vero. Zakoreninjeni v veri in utrjeni v ljubezni moramo s svojim življenjem pred svetom junaško pričati za Kristusa in njegov evangelij.

Birmo bi lahko imenovali zakrament apostolata. Že po krstu so sicer določ-

Bogosluzni koledar

ZA JULIJ

1. **Estera**, svetopisemska žena; **Simeon Sirski**, puščavnik; **Teobald**.

2. **Oton Bamberški**, apostol Pomorjanov; **Vital**.

3. **Tomaž**, apostol, deloval v Indiji in prestal mučeniško smrt v Madrasu v Južni Indiji.

4. 14. navadna nedelja; **Elizabeta Portugalska**; **Urh** (Uroš, Ulrik, Odalrik).

5. **Ciril in Metod**, slovanska apostola; **Anton Marija Zaccarija**; **korejski mučenci**.

6. **Marija Goretti**, mučenka (1890-1902); **Izaija**, prerok.

7. **Vilibald**, sodelavec apostola Nemčije, sv. Bonifacija; **Kilijan**, misijonski škof in mučenec.

8. **Evgen** (Evgenij) III., papež.

9. **Naša Gospa de Itati**, zavetnica škofij Corrientes, Goya, Posadas in Santo Tomé. **Veronika Julijani**, skrivnostna trpinka (1660-1727).

10. **Amalija**, spokornica; **Anton Pečerski**, začetnik ruskega meništv.

11. 15. navadna nedelja; **Benedikt**, opat, začetnik zahodnega meništv. (ok. 480-547).

Olga, kijevska kneginja.

12. **Mohor in Fortunat**, mučenca (+ ok. 303, umrla mučeniške smrti v Sirmiju (Sremski Mitrovici); **Teodor** (Božidar) in **Ivan**, prva kijevska mučenca.

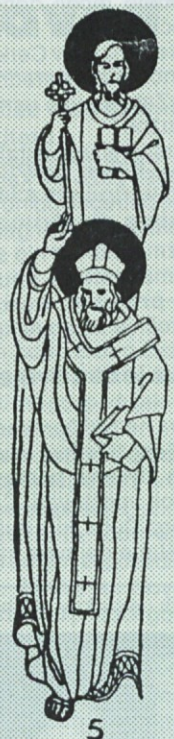
13. **Henrik II.**, rimsko-nemški cesar iz 11. stoletja, svoj vladarski vpliv je zastavil za poglobitev krščanske vere in se odlikoval po osebni pobožnosti, spokornosti in velikodušnosti.

14. **Kamilo de Lellis** (1550-1614), duhovnik, svoje življenje posvetil negi in oskrbi bolnikov.

15. **Bonaventura**, škof in cesarski učitelj (ok. 1218-1284); **Vladimir**, kijevski knez.

16. **Karmelska Mati božja**. V 12. stoletju je na gori Karmel v Palestini zaživela družba posebej Mariji posvečenih puščavnikov; iz nje se je razvil red karmeličanov in karmeličank.

17. **Aleš**, spokornik; **karmeličanske mučenke** iz

5

Compiègna.

18. 16. navadna nedelja; **Friderik** (Mirko), nizo-zemski škof in mučenec iz leta 938.

19. **Arsén Veliki**, egiptovski puščavnik; **Makrina Mlajša**, vodnica k svetništvu.

20. **Marjeta** (Biserka) **Antiohijska**, mučenka iz l. 307.

21. **Lovrenc iz Brindisija**, duhovnik in cerkveni učitelj; **Danijel**, starozavezni prerok.

22. **Marija Magdalena**, ob vstajenju se ji je prikazal Jezus.

23. **Brigita Švedska**, redovnica.

24. **Frančišek Solano**, duhovnik, apostol Južne Amerike (1549-1610); **Krištof**; **Kristina**.

25. 17. navadna nedelja. **Jakob**, Jezusov apostol, prvi izmed njih kot mučenec umrl.

26. **Joahim in Ana**, Marijini starši.

27. **Gorazd in Kliment Ohridski** ter drugi učenci Cirila in Metoda (**Naum**, **Angelar** in **Sava**); **Natalija** (Božena).

28. **Viktor I.**, papež in mučenec; **Inocenc I.**, papež.

29. **Marta**, Marijina in Lazarjeva sestra; **Urban II.**, papež.

30. **Peter Krizolog**, škof; **Abdon** in **Senen**, mučenca.

31. **Ignacij Lojolski**, ustanovitelj jezuitskega reda.

Daleč od nebes

VLADIMIR KOS

*Ljubi Sveti Duh, Gospodar, naš Bog!
Spet se čas je zavrtel okrog,
spet je praznik Tvoj v lučeh oltarja —
v Tvoj smehljaj na njem počiva Dar.*

*Prvim Binkoštim doní spomin,
vetru sonca, ognju mesečin,
toda Ti si zmeraj v nas in z nami —
nam pa misli tevajo drugam...*

*Lučke cerkvice utrremo,
oknom orgel ode vrnemo.
Še je šum v vodáh, še šum v drevesih —
toda strašno daleč od nebes.*

*Zvesti Duh, očem srcá povej,
da je tudi v svetu večnih mej
večna sled, po tebi oživljena —
z vrabčki vriskam: nisem zapuščen!*

26

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE ZA JULIJ

Splošni: Da bi vsi kristjani sodelovali pri skupnem prizadevanju za evangelizacijo.

Misijonski: Da bi bili domači in tudi laiški misijonarji primerno izobraženi in pravilno ovrednoteni v svoji misijonski dejavnosti.

Slovenski: Da bi slovenski verniki po vsem svetu zvesto ohranjali verske vrednote in se ob evangeliju nenehno navdihovali za večjo solidarnost.

Nadaljevanje s 172. strani

ni za apostolat, birma pa je novo naročilo in novo pooblastilo ter nova usposobitev za apostolsko dejavnost. Sveti Duh v nas poglubi vero, upanje in ljubezen ter nas usmerja v različne oblike apostolske dejavnosti. Globoko krščansko življenje je vedno tudi apostolsko usmerjeno. Trojna služba, ki jo utemeljuje že krst, je pri birmi še globlje utemeljena. Na polnejši način postanemo sodelavci Kristusa, duhovnika, preroka in kralja.

Duhovni darovi ali karizme

Poleg sedmerih darov Svetega Duha, ki so prvenstveno naravnani na posvečevanje prejemnika, imamo tudi takšne darove Svetega Duha, ki človeka usposablja za sodelovanje pri rasti Cerkve in sveta. Imenujemo jih duhovne darove ali karizme. Ker je vsak kristjan ud skrivnostnega Kristusovega telesa, ima v tem telesu posebno nalogo. Zanj mu Sveti Duh podeli posebno karizmo, ki prejemnika pokliče in usposobi za to nalogo v korist skupnosti in mu pomaga pri njenem opravljanju. Karizme, ki sicer niso nujno povezane

s prejemom birme, povzročajo najmočnejšo dejavnost v Kristusovem skrivnostnem telesu. Brez njih bi v Cerkvi ne bilo pravega življenja.

Vsi v Cerkvi smo poklicani k izpolnjevanju preroške službe, vsi bi morali postati oznanjevalci božjih skrivnosti. Tega ne bomo mogli dobro opraviti brez pomoči Svetega Duha v obliki karizem. Vse karizme v Cerkvi so namreč posredno ali neposredno v službi evangelija. Zato so vse usmerjene na preroško službo.

Da bo krščanstvo postalo kvas, da bodo v polnosti zaživele karizme Svetega Duha, je potrebno polno krščansko življenje v skladu z evangelijem. Prejemnik karizme mora z njo sodelovati, sicer karizma ostane neučinkovita. Zvestoba prejetim karizmam je najboljša prošnja za nove karizme.

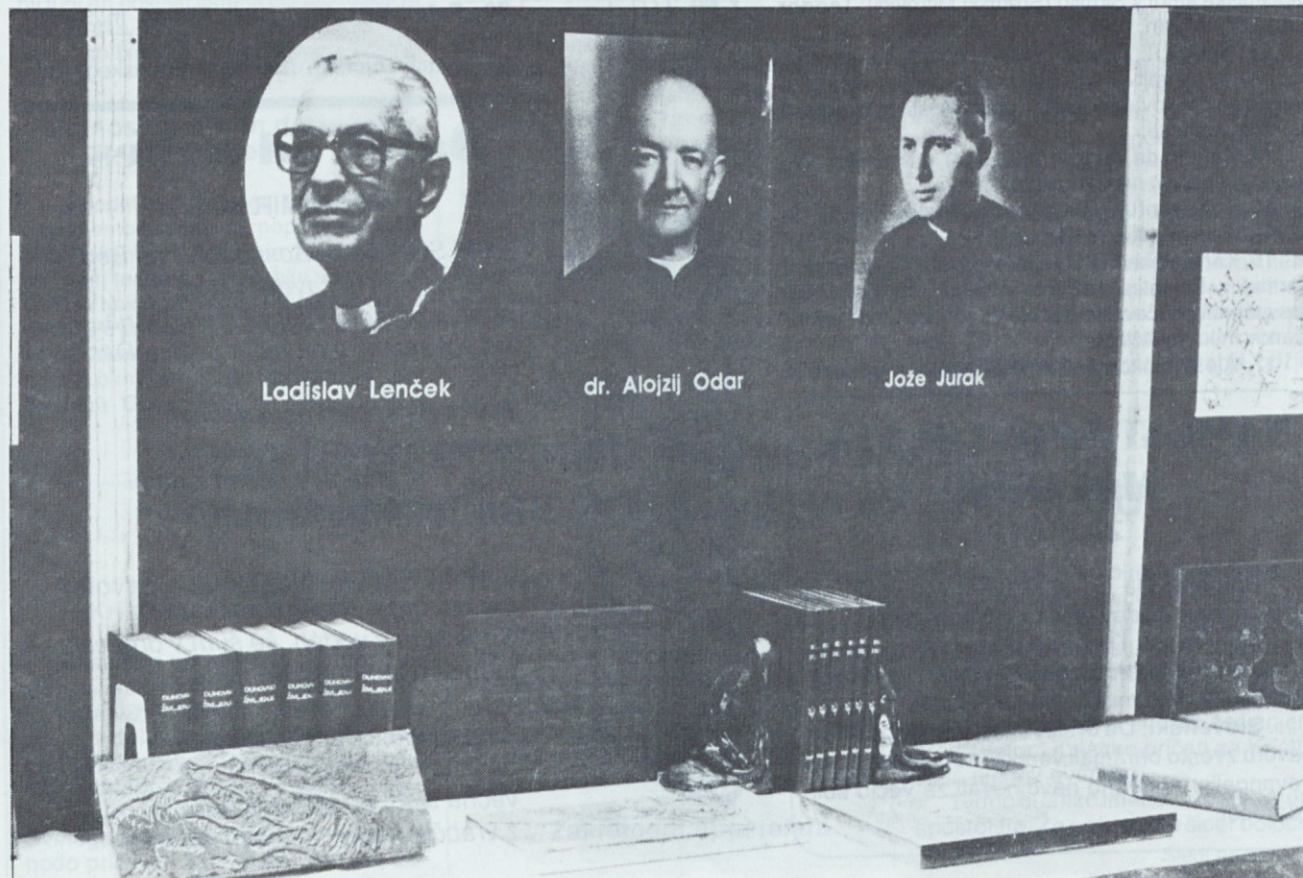
Čas Cerkve je čas Svetega Duha

Sv. birma nam kliče v spomin, da bi morali v življenju Cerkve in v osebnem krščanskem življenju pomen Svetega Duha vse bolj upoštevati. Čas Cerkve je čas Svetega Duha, ki je duša Cerkve. Brez neprestane dejavne navzočnosti

Svetega Duha v Cerkvi bi bila Cerkev z bogoslužjem vred le mrtvo truplo in ne živo skrivnostno Kristusovo telo. Sveti Duh neprestano deluje v vsakem udu Cerkve, da bi vse kristjane nagibal k izpolnjevanju odrešenjskega poslanstva in jih prav s tem privedel do osebne svetosti, celotna Cerkev pa do dopolnitve v Kristusu. Ena največjih pomanjkljivosti pri današnjih kristjanih je silno blede zavest o Svetem Duhu in njegovem pomenu za življenje Cerkve in za uresničevanje odrešenjskega poslanstva sredi sveta. Papež Janez XXIII. je hotel s koncilom dati pobudi za to, da bi za Cerkev in s tem za današnji svet nastopile nove binkošti. Kakor so prve binkošti s prihodom Svetega Duha usposobile prvo Cerkev za izpolnjevanje velikega odrešenjskega poslanstva v svetu, tako naj se danes kristjani z novo jasnostjo zavemo pomena Svetega Duha in naj se odpremo za njegovo prenavljajoče delovanje v nas.

Škofje (in duhovniki, ki včasih birmujejo) delijo birmo z maziljenjem s sv. krizmo na čelu med polaganjem roke. Pri tem izgovarjajo besede: „Sprejmite potrditev — dar Svetega Duha.“

Trije od pokojnih urednikov „Duhovnega življenja“.

KAJ NAM NAROČA

in kaj prepoveduje

ŠESTA božja zapoved?

- Šesta božja zapoved govori o spolnem odnosu med ljudmi.
- Vsak človek naj sprejme svojo spolno identiteto.
- Moški in ženska se med seboj vsestransko dopolnjujeta.
- Po osebnem dostojanstvu sta moški in ženska enakopravna.
- Vsi ljudje smo poklicani k čistosti: k čistosti poročenih, ovdovelih ali neporočenih.

LOJZE KUKOVICA

Človeka je Bog ustvaril kot moža in kot ženo

„Bog je ustvaril človeka po svoji podobi... moža in ženo ju je ustvaril“ (1 Mz 1, 27). Šesta božja zapoved govori o spolnem odnosu med ljudmi, čeprav izrecno govori o grehu prešuštvojanja.

Spolnost obsega vse vidike človekove osebnosti, zajema njegovo telo in dušo. Zadeva še posebej njegovo čustvovanje, sposobnost ljubiti in rojevati in naravnost na dopolnjevanje med moškim žensko. Prva naloga vsakega človeka je, da sprejme svojo spolno identiteto. Moški in ženska sta različna med seboj, a se prav kot različna srečno dopolnjujeta in sicer ne samo telesno, ampak tudi moralno, duševno in duhovno. S to različnostjo in dopolnitvijo sta naravnana na zakonske dobrine in na družinsko življenje. Po dostojanstvu sta seveda enaka, čeprav sta na različen način podobna božji moči in nežnosti. Združenje moža in žene v zakonu je eden od načinov, „kako lahko človek v mesu posnema velikodušnost in plodnost Stvarnika“.

Kaj pomeni krepost čistosti?

Krepost čistosti znači, da je človek dosegel integracijo spolnosti v svojo osebo in tako uresničil notranjo zvezo med svojo telesnostjo in duhovnostjo. Zato je spolnost le tedaj resnično človeška, kadar je vgrajena v odnos med moškim in žensko v njunem medsebojnem popolnem darovanju, in mora biti tudi časovno brez meja. Čista oseba ohranja v sebi neokrnjene sile ljubezni in življenja, kot jih je Stvarnik položil vanjo. Čistost je ena najtežje dosegljivih krepost, gospodstvo nad človekom samim na tem področju zahteva veliko in ne-

prestanega boja. Samo čist človek doseže notranji mir in harmonijo, medtem ko človek, ki mu gospodujejo strasti, nima ne enega ne drugega.

Kdor hoče ostati ali pa znova postati čist, mora uporabljati tudi sredstva za to: poznanje samega sebe, primerno askezo (zatajevanje čutov), splošno pokorščino božjim zapovedim in zvestobo molitvi. Nikdar si človek ne sme domišljati, da si je pridobil gospodstvo na tem področju dokončno za vedno. Čistost ima tudi svoje lastne zakone rasti in ti nemalokrat vodijo preko mnogih nepopolnosti in tudi greha. Končno čistost ni le stvar človekovega napora, je tudi milost in dar božji, za katerega je treba Boga prositi in mu zanj biti hvaležen.

Poleg „DŽ“ in „Božjih stezic“ so bile razstavljene tudi vse številke tednika „Oznaniilo“, druge publikacije in drobni tisk.

Vsi ljudje poklicani k čistosti

Vsi ljudje, zlasti vsi krščeni, so poklicani k čistosti. Seveda vsak skladno s svojim življenjskim stanom, kajti obstoje tri oblike kreposti čistosti: ena je lastna poročenim, druga ovdovelim, tretja neporočenim, od katerih bodo nekateri ostali neporočeni, bodisi ker hočejo svoje devišvo posvetiti Bogu ali iz drugih razlogov, drugi pa se pripravljajo na zakonski stan. Ti zadnji morajo živeti čistost v popolni zdržnosti. Ohraniti morajo izraze nežnosti, ki so lastni zakoncem, za čas zakona.

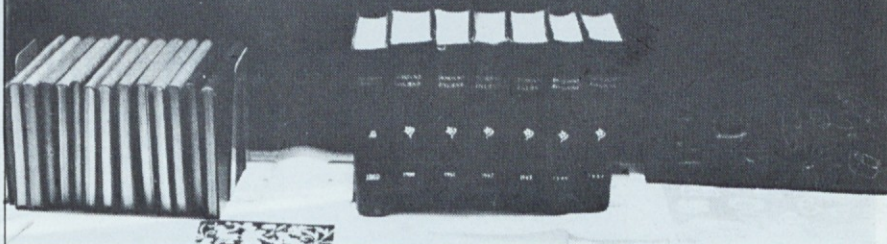
Prestopki proti čistosti

Splošno je nečistost želja ali pa že uresničeno neurejeno iskanje in uživanje spolnega užitka. Spolni užitek je neuren, kadar ga kdo išče zaradi njega samega, ločeno od namena rodnje in intimnega zakonskega združenja.

Pod masturbacijo (samozadovoljevanje) je treba razumeti prostovoljno draženje spolnih organov z namenom preskrbeti si spolni užitek. Cerkev je skladno z nepretrganim izročilom in z moralnim čutom vernikov vedno nedvoumno učila in bo učila, da je masturbacija po naravi sami težko grešno dejanje. Hkrati pa tudi uči, da je za presojo osebne krivde treba upoštevati čustveno nezrelost grešnika, moč pridobljene navade, stanje tesnobe in drugih osebnih in družabnih dejavnikov. Vse to lahko ose-

BOŽJE STEZICE

1951 - 1993

bno odgovornost znatno zmanjša ali pa jo celo popolnoma izključi.

Prešuštvovanje je spolno združenje med moškim in žensko izven zakona. Posebno težo ima ta greh, če je eden od obeh ali pa oba vezana z zakonsko zavezo. To dejanje nasprotuje dostojanstvu človeške osebe in namenu spolnosti. Pornografija obstoji v tem, da se v javnosti kažejo spolna dejanja, resnična ali namišljena, ki po svoji naravi in po splošnem čutu zahtevajo intimnosti. Javne oblasti imajo težko dolžnost, da v imenu splošne blaginje preprečujejo proizvodnjo in širjenje pornografskega materiala.

Prostitucija

Prostitucija je težak prestopki proti dostojanstvu oseb, ki izroče svoje telo za spolna dejanja bodisi za denar ali pa zaradi užitka. Seveda pa je redno še bolj kriv tisti, ki takorekoč najame telo bližnjega za potešenje svoje spolne strasti. S tem na poseben način onečasti svoje in bližnjega telo, ki je tempelj Svetega Duha. Zunanje okoliščine, kot so revščina, socialni pritisk in podobno, lahko zmanjšajo osebno krivdo prostitutk. Tudi posiljenje je zelo težak greh, ker se nasilno, torej proti volji določene osebe, vdere v njeno spolno intimnost. Je to greh proti pravičnosti in proti ljubezni, ker globoko rani človekovo pravico, da svobodno razpolaga s svojo spolnostjo in s svojo fizično in moralno integriteto.

Homoseksualnost

Homoseksualnost je spolni nered, ki se je v zadnjem času posebej močno pojavil v javnosti. Gre za spolni odnos med osebami istega spola. Ima različen psihičen izvor, ki ga do danes znanost še ni pojasnila. Cerkev uči, da je homoseksualno dejanje vedno proti naravnemu moralnemu zakonu in torej nikdar dovoljeno. Ker si večina homoseksualcev ni svobodno izbrala svojega stanja, ampak ga mora nositi kot težko breme, zato jim je treba izkazovati razumevanje in sočutje. S svojimi neiskanimi težavami lahko deležijo na odrešilnem Kristusovem trpljenju.

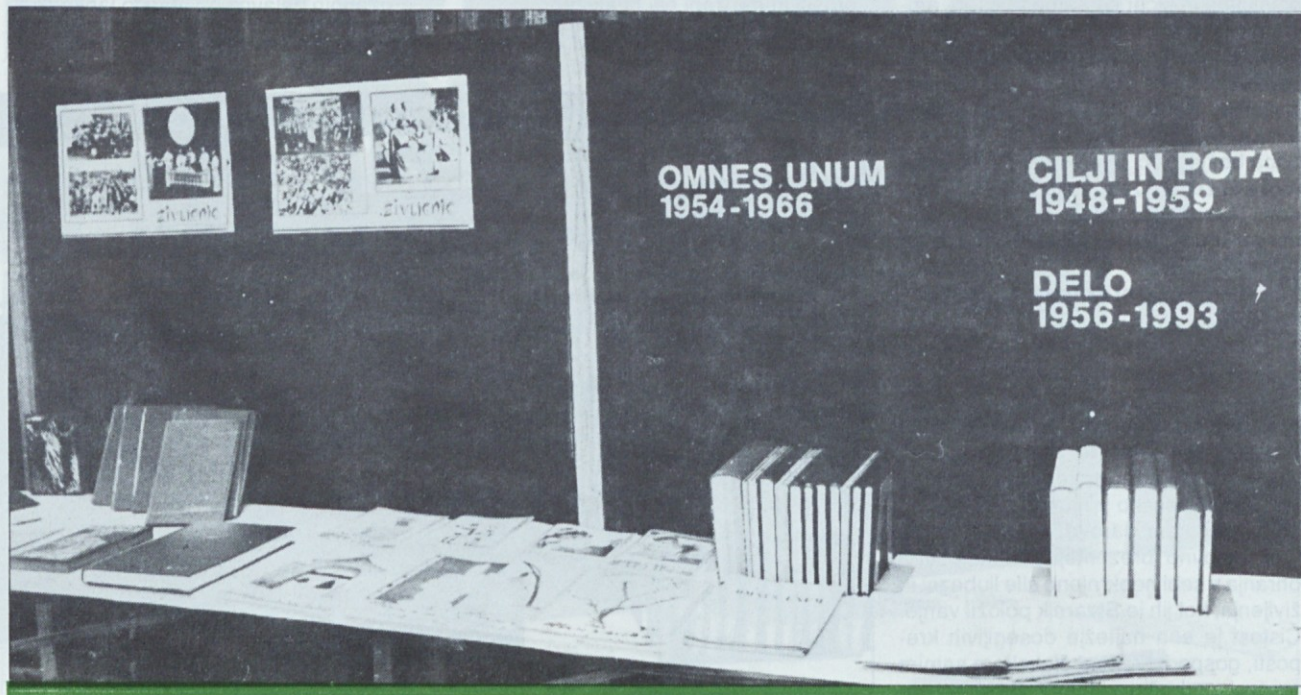
Ljubezen med zakonci

Spolnost je naravnana na zakonsko ljubezen in je v njeni službi. Zakonska intimnost je znak in poročstvo duhovne povezanosti med zakoncema. Z intimnim spolnim združenjem v zakonu se uresničuje dvojni namen spolnosti: sreča zakoncev in posredovanje življenja. Človek ne sme teh dveh namenov in vrednot samovoljno razdružiti, sicer bo trpelo duhovno življenje zakoncev in tudi zakonske dobrine bodo trpele škodo. Zakonca stasi dolžna medsebojno zvestobo, s katero sta na neki način deležna zvestobe Kristusa, ki je enkrat za vselej vzljubil svojo mistično nevesto, sveto Cerkev, in ji bo v ljubezni ostal zvest za zmeraj. Zakonca naj bosta pred svetom znak te Kristusove zvestobe.

Plodnost zakona

Plodnost je dar in tudi namen zakona, kajti zakonska ljubezen po naravi teži k plodnosti. Otrok ni nekaj, kar se nekako od zunaj pridruži zakonu, ampak je naravnost srce zakonske ljubezni. Zakonca se morata smatrati za sodelavca ljubezni Boga Stvarnika. Eden od vidikov te odgovornosti se nanaša na tako imenovano „urejanje rojstev“. Iz upravičenih razlogov smeta zakonca zakasnit in odložiti prihod novega otroka. Urejanje rojstev je stvar odgovornega očetovstva in materinstva. Način, kako zakonca to moralno dosegata, pa ni odvisen samo od pravega namena njih samih, temveč se morata pri tem držati objektivnih moralnih norm. V bistvu Cerkev to normo izraža z naukom, da je „vsako dejanje, ki si bodisi v predvidevanju zakonskega dejanja ali pa v njega izvrševanju bodisi v razvoju njegovih naravnih posledic stavi za cilj ali pa za sredstvo preprečiti spočetje, po naravi sami moralno slabo“. Kakor zakonca nista upravičena urejati rojstev mimo ali proti temu nauku, tako tudi država nima pravice urejati demografske politike s sredstvi, ki so v nasprotju z moralnim redom.

Številne družine so znak božjega blagoslova in velikodušnosti staršev. Vendar zakonca nimata „pravice do otroka“. Ta je vedno dar božji. Imata le pravico, da izvršujeta tista dejanja, ki lahko vodijo k spočetju novega otroka. Če torej zakonca nimata pravice do

Pogovor s predsednikom ZS prof. Tinetom Vivodom

Jože Škerbec

čitev ne bi občutno vplivali tamkajšnji Slovenci s svojim ugledom sposobnih, delovnih ter kulturno razgledanih in politično lojalnih državljanov.“

Društvo Zedinjena Slovenija pod vašim vodstvom je organiziralo slavnostno in množično proslavitev argentinskega priznanja Republike Slovenije in tudi k tako zgodnjemu priznanju Argentine je pripomogla ZS, njeni člani in drugi rojaki.

16. januarja 1992 je tudi Republika Argentina kot prva južnoameriška država priznala slovensko samostojnost. Zato so Slovenci v Argentini čestitali slovenskemu narodu k njegovemu sprejemu v meddržavno svetovno skupnost. V zahvalo Bogu in v hvaležnost Argentini je bila v soboto 1. februarja 1992 v Slovenski hiši zahvalna sv. maša in slavnost ob spomeniku našim junakom. Kljub počitniškim dnevom se je slovensosti udeležilo izredno veliko rojakov iz obeh emigrantskih skupnosti. Po zahvalni sv. maši pod vodstvom dr. Starca in Tedeumu smo se zbrali ob spomeniku naših junakov, kjer sta petju argentinske in slovenske državne himne sledila moj govor „Močan si, o slovenski narod“ in govor predstavnika slovenske vlade vlade Božidarja Finka „Razcvet Slovenije“. Vsi zbrani v dvorani pa smo s polnimi kozarci nazdravili novo priznani državi Sloveniji in se iskreno zahvalili Argentini za priznanje.

Zedinjena Slovenija kot uradna zastopnica Slovencev v Argentini je na ta način sprejela argentinsko priznanje in se zahvalila vsem rojakom, ki so s svojim javnim ali osebnim prizadevanjem k temu pripomogli. To je priznal takratni minister za Slovence po svetu dr. Janez Dular: „Ni si namreč mogoče predstavljati, da bi zemljepisno in interesno tako oddaljena država, kot je Argentina, vstopila v „prvi val“ držav, ki priznavajo Slovenijo, če na njeno odlo-

Teden Slovenske kulture ob prvi obletnici slovenske samostojnosti in mednarodnega priznanja v najpomembnejšem buenosairškem in argentinskem kulturnem središču je tudi sad prizadevanja ZS, ki se je za to povežalo z ministrstvom za kulturo Republike Slovenije ter tukajšnjimi funkcionarji, hkrati pa seveda nosilo levji delež pri celotni organizaciji in izvedbi prireditve, kajpak skupaj z našimi nastopajočimi kulturniki.

Marjetki Dolinar in Andreji Dolinar-Hrovatovi je uspelo dobiti v Centro Cultural General San Martín v Buenos Airesu prostor za lastno likovno razstavo. Po razgovoru z njima in z odborniki Zedinjene Slovenije smo sklenili izrabiti to priliko za Dneve slovenske kulture. Za koordinacijo sem naprosil bivšega predsednika Zedinjene Slovenije Lojzeta Rezlja, ki je povabil vse kulturne delavce med nami in ti so se pozitivno odzvali. V teku pol leta je po tedenskih sestankih s pomočjo izrednih pomočnikov prišlo do Dnevov slovenske kulture od 3. do 7. julija 1992. Sodelovali so tudi predvojni naseljenci, zamejstvo in 13-članska delegacija Ministrstva za kulturo Republike Slovenije. Tako smo s skupnimi močmi uspeli in to v glavnem argentinskem kulturnem centru.

Kdor je samo bral poročila o Dnevih slovenske kulture in gledal fotografije, se je pač na svoj način približal k temu dogodku. Mi pa, ki smo nekatere Dneve pripravljali, drugi, ki so nastopali in razstavljali, in tretji, ki so se v tako izrednem številu udeleževali te edinstvene slovenske prireditve, le lahko z največjim veseljem pritrdimo Svobodni Sloveniji z naslovom „Dnevi slovenske kulture v Argentine — mogočna manifestacija slovenstva“, Glasu Kul-

turne akcije — „Dokaz in prikaz slovenske ustvarjalnosti“ z naslednjimi pripombami vzhicenege poročevalca: „Kakšna je bila torej parada slovenske samostojnosti? Svečana, slavnostna, nepozabljiva, mogočna, znamenita.“ Član delegacije dr. Andrej Capuder: „Dnevi slovenske kulture so prekosili naša pričakovanja. V Centru nismo pričakovali toliko ljudi. Tudi stiki z oblastmi so bili na najvišji ravni.“

Bilo je pet večerov: otvoritveni, glasbeni, literarni, likovni in folklorni kot zaključek z ustvarjalci iz domovine, zamejstva in Argentine. Tako smo dokazali Argentini, kaj je sprejela leta 1948.

Zedinjena Slovenija je do nedavnega predstavljala slovensko politično emigracijo. V zadnjih letih pa je prišlo do zbližanja tudi s predvojno emigrantsko skupnostjo.

Primorci, Kranjci, Štajerci, Prekmurci in beneški Slovenci: to je slovenski mozaik v Argentini. Večinoma smo se srečevali na naših romanjih v Lujánu in v Lourdesu. Saj poje Lujanski romar (Tine Debeljak):

*Marija Lujanska v kreolski kareti
s pesmijo slovensko čez trg se pomiče
z Marijo Brezjansko,
z Marijo Svetogorsko...*

Slovenska politična pomlad je pomagala, da smo predvojni in povojni Slovenci v Argentini vedno bolj povezani. Veliko so k temu pripomogli društvo Triglav, slovenski radijski kotiček, prekmurski Slovenci iz Bernala in Zveza beneških Slovencev. Posebno se je to pokazalo ob 15-letnici Svetogorske Kraljice v Villa Devoto, najbolj pa ob proglasitvi slovenske samostojnosti 30. junija 1991 in ob Dnevih slovenske kulture lansko leto.

Ali ima društvo uradne in redne stike tudi s slovenskimi rojaki in ustanovami po svetu in pa s tukajšnjimi osebnostmi in organizacijami?

Slovenske skupnosti po svetu — „kamor gnala je sila življenja“ — so v Avstraliji, Kanadi, ZDA, Franciji, Angliji, Nemčiji in Italiji. Povezani smo predvsem pismeno in z njihovim tiskom. Zelo smo pa veseli, ker nas mnogi izmed njih obiščejo, nam predavajo in z njimi se pogovorimo o svojih in splošno slovenskih problemih.

Srečavamo se tudi s tujimi narodnostnimi skupnostmi, predvsem s kul-

turno sorodnimi, to je s slovanskimi, potem s tistimi, ki imajo sorodno politično problematiko, in seveda z argentinjskimi kulturniki, politiki in cerkvenimi osebnostmi. Samo ob Dnevi slovenske kulture je bilo poslanih 500 vabil najvidnejšim osebnostim in organizacijam v Argentini. Vse to je razvidno iz poročila novo ustanovljenega tajništva za institucionalne zadeve, ki ga je podal na letošnjem občnem zboru dr. Vital Ašič.

Po političnih spremembah v Sloveniji in ob počasnem procesu demokratizacije se je v nekem pogledu končalo neko obdobje v naši politični emigraciji. To najbrž velja tudi za društvo ZS. Kako si zamišljate delo v prihodnosti?

Zedinjena Slovenija je stopila v 46. leto svojega obstoja. Dogodki v prejšnji Jugoslaviji in matični domovini so pokazali, da je bilo njeno delo za rojake v Argentini pravilno in uspešno. Sedaj ni potrebno, da se naše delo bistveno spremeni, temveč izpopolni in razširi. Zavedati se moramo, da imamo Slovenci državo v polnem pomenu besede, kjer vsak sprejema dolžnosti, dobiva pa pravice, za katere je bila politična emigracija prikrajšana v teku 50 let zapostavljanja in ignoriranja. Zato bo potrebno sodelovanje na kulturnem, gospodarskem in političnem področju.

Civilna in verska skupnost imata vsaka svoje naloge in poslanstvo. V življenju pa zajemata iste ljudi. In tudi v dejavnosti se prepletata in dopolnjujeta. To velja seveda še posebej za življenje v zdomstvu in izseljenstvu. Menim, da lahko rečem, da dušni pastirji in javni delavci sodelujemo v medsebojnem spoštovanju in prijateljstvu za našo slovensko skupnost.

Zedinjena Slovenija je bila vedno trdnopovezana z dušnim pastirstvom in Duhovnim življenjem. Ob 60-letnici Duhovnega življenja nam je vsem jasno, da je oboje bistveno pripomoglo k obstoju naše skupnosti v Argentini. S slovensko Cerkvijo smo bili ves čas povezani. Najomenim samo obisk štirih škofov. Tako smo

Spominske plošče žrtvam komunističnega nasilja

Na velikonočni ponedeljek, 12. aprila, je bila v podružni cerkvi Marije Vnebovzete v **Dolenji Straži, župnija Prečna**, slovesna maša za žrtve revolucije. Somaševanje je vodil upokojeni beograjski nadškof Alojzij Turk. Po maši je blagoslovil spominsko ploščo s 35 imeni in križem, ki so jo sorodniki žrtev namestili na zid ob vhodu na pokopališče in cerkev. 7 žrtev je padlo med vojno, 28 pa je bilo pomorjenih po vojni.

Na belo nedeljo, 18. aprila, so odkrili spomenik medvojnim in povojnim žrtvam komunizma v **Strugah na Dolenjskem**. Somaševanje je vodil nadško fijski kancler Franci Vrhunec, ki je po maši blagoslovil spomenik z imeni 113 Stružanov, 33 jih je padlo med vojno, 80 pa jih je bilo umorjenih po vojni. Pri žalni slovesnosti je govoril dr. Tine Velikonja.

Na **Mlačevem pri Grosupljah** je bila žalna slovesnost za 52 mož in fantov in eno dekle v nedeljo 25. aprila. Somaševanje je vodil dekan Jože Kaste-

se lažje zavedali svojih korenin, svoje preteklosti in živeli v sedanjosti za prihodnost.

Hvaležni smo Bogu za vse duhovno bogastvo, ki so nam gaposredovali dušni pastirji in Duhovno življenje. Iskreno čestitamo k dvojnemu jubileju z željo, da bi kot dozdej delali z roko v roki za obstoj naše skupnosti.

lic. Po blagoslovu in molitvah so govorili član odbora za postavitev spominskega znamenja Marjan Janežič, predsednik Nove zaveze dr. Tine Velikonja in predsednik skupščine občine Grosuplje inž. Rudolf Rome. Na plošči je pred imeni vklesano besedilo: *Vojakom slovenske narodne vojske, borcev proti komunizmu, pobitim med drugo svetovno vojno in po njej, v samostojni slovenski državi postavili sorodniki leta 1993.*

Isto nedeljo je bila žalna slovesnost v vasi **Breznica nad Škofjo Loko**. Maševal je kanonik Melhior Golob in po maši opravil simboličen pogreb žrtev ter blagoslovil spominsko ploščo. 3 vaščani so padli v partizanih, 2 v nemški vojski, 13 domobrancev in 2 duhovnika, domobranska kurata, Tone Klobovs, posvečen 1944, in Matija Šink, posvečen leto prej.

Na **Žvirčah** v Suhi Krajini je bila maša zadušnica za vse doslej zamolčane medvojne in povojne žrtve komunističnega nasilja v nedeljo 9. maja. Somaševanje in blagoslovitev je vodil kanonik Melhior Golob, slavnostni govornik pa je bil dr. Tine Velikonja. 51 mož in fantov je končalo življenjska pota v Rogu in Teharjah, 6 jih je padlo v boju, 6 domačinov pa je umrlo med bombardiranjem Žvirč. Za spomenik se je zavzel posebno Jože Kastelic, rojak iz Toronta, ki je bil na poti v smrt, a se je v pravem trenutku odločil za beg.

Cerkev Marije Pomagaj. Med sv. mašo za žrtve vojne in revolucije v Sloveniji na letošnji spominski dan.

Nov poganjek iz istih korenin

MARJANA BATAGELJ

Vsako zdravo življenje vključuje — poleg razvoja že obstoječega — tudi novo rast, nov poganjek.

Jegličeva osnovna šola v Slovenski hiši, ena prvih v naši skupnosti, je lani, v svojem 43. letu brstenja, cvetenja in zorenja, doživela to dopolnilo. Istočasno kot je dokončala svoje prvo obdobje rasti iz leta 1949 in dala v preteklem letu skupnosti zadnja dva cvetova, je predstavila svoj novi poganjek, ki ga je skrbno gojila že 12 let: TEČAJ SLOVENŠČINE ZA NESLOVENSKO GOVOREČE OTROKE; spočet z namenom, da posreduje slovensko življenje tudi tistim malim od 4. do 12. leta, ki tega v svojih družinah niso deležni.

Slavje je doživelo prisrčnost, priznanje in vzpodbudo v srečanju absolventov zadnjih petih let, njihovih družin ter učiteljsva redne Jegličeve šole in novega tečaja, v nedeljo 29. novembra popoldne v Slovenski hiši. Praznik je bil topel odmev medsebojnih odnosov, ki so spremljali vseskozi življenje Jegličeve šole.

Prve pozornosti sta bila deležna učenca osmega razreda Nadja Molek in Andrej Dobovšek. S slovensko zastavo v rokah, z narodnim šopkom na prsih sta sebe in navzoče vzpodbudila v zvestobi dvojnemu idealu, ki ga zasledujejo naše šole: verski in narodnostni pripadnosti. Sama sta to z besedami potrdila, prejela spričevalo in knjižni dar staršev.

Drugi „protagonist“ slavlja je bil sklep prvega obdobja Jegličeve šole. Voditeljica se je zahvalila vsemu učiteljsstvu — katehetom in gospodičnam —, ki so v teku 43 let prispevali h gradnji ustanove; prav tako staršem, kiso sodelovanjem stali ob strani.

Tretji del je bil posvečen novemu „poganjku“. Inž. Jernej Dobovšek, predsednik odbora staršev, je na predlog vodstva

šole uradno izročil zastavo zastopnici šestih učnih moči novega tečaja v okviru Jegličeve šole, „ABC po slovensko“, gdč. Irenki Fajdiga. S tem je potrdil ustanovi novo pot in ji zaželel lepih sadov.

Družba se je razživila ob „zeleni mizi“ vseh navzočih bivših učencev, ki so pred „izpitno komisijo“ Nadje in Andreja odgovarjali na vprašanja o slovenskih zaslužnih možeh.

Mamice so — kot vedno — poskrbele za gostoljubno pogostitev ob adventno pogrnjenih mizah. Drugoval jim je sproščen pogovor.

Srečanje je sklenil v imenu staršev predsednik Jernej Dobovšek s toplimi besedami zahvale in spominskimi darili ge. Marjani Batagelj, 33 let voditeljici šole, součiteljici ge. Marjeti Dobovšek, prof. Fridu Bezniku, ge. Deliji Truden in skrbni gospodarici ge. Alenki Beznik.

Vsi, ki sestavljamo to šolsko družino, ključno njeni dosedANJI in novi rasti iz srca:

VSE BLAGOSLOVE TEBI,
Jegličeva šola!

Nedelja, 29. novembra 1992 v Slovenski hiši. Absolventi zadnjih petih letnikov Jegličeve šole na zaključni slovesnosti.

Prelat France Novak — biseromašnik

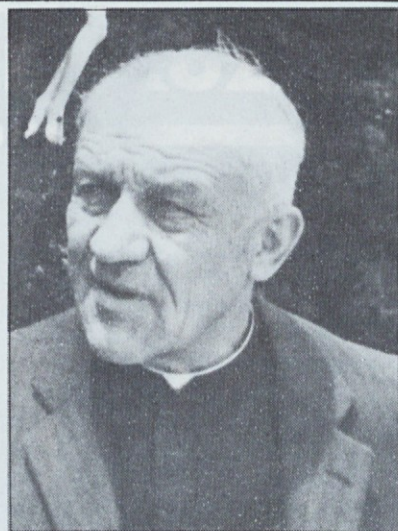
Gorenjska grča in gorenjska preproščina, to je naš slavljeneč, prelat Novak. Kar nerodno mu je, ko ga spominjamo na njegovo šestdesetletnico mašništva, pa vesel je obenem, da je že tako dolga leta Kristusov duhovnik. Ne bo praznih rok stopil pred Gospoda, si mislimo, ko ga še vsega čilega in delovnega srečujemo ob prvih petkih, bodisi v Slomškovem domu ali v stolnici v San Justu.

Gospod prelat se je rodil 8. decembra 1909 v Prikrnici v župniji Moravče. Gimnazijo je obiskoval v Škofovih zavodih v Št. Vidu, 2. julija 1933 pa je bil posvečen v duhovnika. Kaplanoval je v Dobrniču, v Cerkljah ob Krki, pri sv. Petru v Ljubljani, kjer mu je bil župnik pokojni svetnik Košmerlj, nato pa je postal prvi župnik novoustanovljene fare na Rakeku. Med leti revolucije ga najdemo ob svojem ljudstvu, ki se je borilo predvsem za golo življenje pa za Slovenijo brez srpa in kladiva. Leta 1945 je s farani odšel v begunstvo.

Po prihodu v Argentino je služboval v raznih krajih. Ko je pa prišel k sestram Brezmadežnega spočetja v

Ramos Mejía, je slovenskemu dušnemu pastirstvu priskočil na pomoč, kjerkoli je bilo potreba. Omenimo samo verouk, ki ga je v teh letih učil v slovenskih tečajih. Za Slovence je imel nešteto cerkvenih govorov, vodil je veliko duhovnih obnov in duhovnih vaj. Rojakom je mnogokrat pomagal z nasveti ter hodil z njimi tudi k raznim oblastem, če je bilo potrebno.

Kot gorečega duhovnika ga je takratni moronski škof msgr. Raspanti imenoval dne 8. marca 1959 za župnika fare sv. Juda Tadeja v Ituzaingó, v Velikem Buenos Airesu. Od tistega dne naprej je prelat Novak z vso vnemo in požrtvovalnostjo zaoral ledino med argentinskimi verniki. Po Pavlovem pismu zanj ni bilo ne Juda, ne Grka, ne obrezanega, ne neobrezanega. Izbral si je dobre sodelavce in z njimi začel veliko obnovitveno delo v župniji. Škof Raspanti je znal ceniti to požrtvovalnost. Na njegov predlog je papež Pavel VI. leta 1964 Franceta Novaka imenoval za svojega hišnega prelata. Pri slavnostni investituri je škof Raspanti posebej poudaril, da

hoče dati s to slovesnostjo vidno priznanje slovenskim duhovnikom — saj jih je samo v njegovi škofiji takrat z vso vnemo delalo 12 — kakor tudi ostalim slovenskim vernikom. Končno je škof že takrat izrekel prošnjo in željo, da bi slovenska domovina postala kmalu spet svobodna.

Prelat Novak pa se je tudi pozneje, kljub svoji zaposlenosti, velikokrat vračal med Slovence. Posebno mu je bil pri srcu Slomškov dom. Med drugim je blagoslovil temeljni kamen Doma, bil cerkveni govornik na veličastnem ljudskem taboru novembra 1965 in vedno priskočil na pomoč v

dušnem pastirstvu, če je bilo treba.

Slavje zlate maše na fari sv. Juda Tadeja v Ituzaingó so mu pripravili domači verniki 2. julija 1983. Med slovenskimi verniki pa je slovesno obhajal zlato mašo v Slomškovem domu 13. avgusta. Toda teži let se tudi g. prelat ni mogel izogniti. Kot zlatomašnik se je upokojil. Sedaj preživlja svojo jesen pri svojcih, še vedno ves zakoreninjen v slovenski skupnosti, še ves v službi med slovensko srenjo.

Marjan Schiffrer

Inž. Jernej Dobovšek predaja zastavo Jegličeve šole Irenki Fajdiga, predstavnici Tečaja za špansko govoreče.

DR. FRANC RODE - TAJNIK PAPEŠKEGA SVETA ZA KULTURO

Janez Pavel II. je združil v eno samo telo dosedanja papeška sveta za kulturo in za dialog z nevernimi. Novi papeški svet se imenuje Papeški svet za kulturo, ima pa dva oddelka: prvi je Vera in kultura, drugi pa Dialog s kulturami. Vodstvo novega sveta bodo sestavljali predsednik, tajnik in en ali dva podtajnika. Za predsednika je bil imenovan kardinal Paul Poupard, za tajnika pa dr. Franc Rode.

Duhovnik dr. Anton Stopar - umrl

si ga srečal kot „gospoda“. Po telesnosti se je zdel bolj slaboten in rad je nosil že v mladosti s seboj kake „tablete“.

Bil je značaj bogate notranjosti, ne zunanosti. Kdor ga je poznal, si nihče ni mogel predstavljati, da bi kdaj kričal in spregovoril surovo besedo, žalil človeka. Pa je s svojim mirom in potrpežljivostjo uspeval v vestnem duhovniškem delu med ljudmi. Še razposajena študentovska mladina v Škofovih zavodih, kjer je bil prefekt-vzgojitelj, njegovega mehkega značaja ni izrabljala. Tudi nihče od njih nikdar ni bil z njim kdaj surov ali žaljiv. Vsi so čutili, da mu gre iskreno spoštovanje. Še njegov „priimek“, ki ga študentarija najde za vsakega od predstojnikov, je bil zanj tako prizanesljiv in domač in v svoji duhovitosti dobrohoten: „Gospod Dinar“ — so mu rekli, namesto „gospod Stopar“ (ker je v tedanjem denarju v naši domovini „stopar“ dalo skupaj en „dinar“).

Kot značaj bogate notranjosti, zbranosti in bistrega uma je z lahkoto študiral, z globokim in jasnim umevanjem. Eden odličnih njegovih sošolcev na teološki

fakulteti je dal o njem pohvalno izjavo: „Med nami je res brihten Stopar“. On pa je v svoji preprostosti kazal, kot da se tega ne zaveda. A bil je vseskozi odličen študent. Tako najprej na škofijski klasični gimnaziji v Škofovih zavodih, kjer je maturiral leta 1929, in potem v teoloških študijih. Zato je bil kot profesor in duhovnik v svojih razlagah in naukih bogat in jasen.

Po duhovniškem posvečenju 1934 je deloval več let v Kočevju, kjer je bilo dušno pastirstvo deloma v nemščini. Pozneje je bil prefekt v Škofovih zavodih v Št. Vidu in med vojno v pregnanem Zavodu v Ljubljani (do 1945). V teh duhovniških letih je napravil profesorski izpit za verouk na gimnaziji in še doktorat na teološki fakulteti v Ljubljani.

Ob koncu vojne l. 1945 je zapustil domovino in odšel v emigracijo. Do leta 1947 je bil v Senigaliji in Barletti, v taborišču slovenskih beguncev. Tam se je znašel v skupini slovenskih duhovnikov ob dekanu Cirilu Milavcu, ki je bil v taborišču glavni dušni pastir. Pri tem so mu predvsem pomagali Stanko Jazbec, Avgust Žavbi in Jože Mavsar; ta dva sta tudi sodelovala v taboriškem šolstvu; dr. Stopar, Alojz Breznik (mari-borski duhovnik) in dr. Franc Gnidovec so se v glavnem posvečali šolstvu. Taborišče je imelo od vojaške oblasti priznano gimnazijo, ki ji je bil v tem času vseskozi ravnatelj dr. Stopar.

V letu 1947 se je taborišče pripravljalo na razhod, za odhod beguncev v izseljenstvo, preko morja. Dr. Stopar je proti koncu leta odšel s skupino dekana Milavca (še Žavbi, Jazbec in Breznik) v Španijo, da bi bili bližje, če bi se odprala pot domov. Delovali so v škofiji Barbastro. Pa so po nekaj letih vsi trije tudi odšli preko morja: Milavec v Argentino, drugi v Severno Ameriko. Leta 1947 sta v taborišču v Barletti še ostala Gnidovec, ki je čakal na pot v Argentino skupaj s slovenskim semeniščem, in Mavsar, ki si je pripravljal pot v Severno Ameriko.

Dr. Stopar je v Severni Ameriki deloval na skrajnem zahodu države Nevada, ne daleč od San Francisca v sosednji državi Kalifornija. Prva leta kot kaplan v kraju Sparks, da se je dobro vživel. Potem pa je postal kmalu župnik v mestu Reno. Tu je

Rodil se je 4. maja 1910 v Boštanju. V mašnika je bil posvečen 9. julija 1934 v Ljubljani. 5. maja je odšel v begunstvo. Umrl je 5. maja v bolnišnici v Reno (Nevada, ZDA).

Izšel je, se zdi, iz družine v zelo skromnih razmerah. Oče je bil čevljar. Prejel pa je v družini odlično človeško in versko vzgojo in izbrano, fino vedenje, ki ga je spremljalo vse življenje.

Po naravi in vzgoji je bil tih in globokega doživljanja. Nežnočuten, a kadar v družbi prizadet, ni reagiral na zunaj in je prebolel to sam v sebi. A sam je bil vedno obziren do drugih, pozoren in plemenit, mirnega vedenja.

Kazal je izreden čut za red in estetiko v vsem. Tudi osebno skrben glede svoje zunanosti in vedno

V nedeljo 28. marca 1993 je prejela v cerkvi Marije Pomagaj sv. krst LUCIJANA JAKOŠ, hči inž. Nikota in prof. Mirjam roj. Šeme.

Slovenski mučenec LOJZE GROZDE

IV. „Kristus Kralj nas kliče!“

Tretja šola! Za Lojzeta, takrat je bil že v petnajstem letu, prav nevarna doba, ki je večkrat usodna za vse življenje. Že v drugi šoli se je zdelo, da se bo pridružil lahkomišelni družbi, ki se je na skrivnem rada postavljala s kajenjem in zoper šolske in hišne predpise, kdaj že pogledala tudi za dekleti in ugnala kako telebansko navihanost. Na poti v šolo in še kje drugod se je bilo prav lahko izogniti očem predstojnikov, ki so bili za Grozdetu v tej njegovi razvojni dobi po pravici še prav posebno v skrbeh. Večkrat so se posvetovali, kaj naj napravijo s tem izredno nadarjenim dijakom, da ga obvarujejo. „Prav zares sem se zanj bal,“ je pripovedoval prefekt. „Kako je postajal vedno bolj domišljav! Seveda, šola mu ni delala preglavic, živahne narave je bil in še pesnik povrh...“ V Majskih sonetih iz pete šole sam pripoveduje, kako je zelo zgodaj prišel na razpote, kjer ga je z vso silo vabila leva stran. Potem je prišlo soznanje:

O Bog, jaz se pogrezam tu v samoti,
izbral sem nevede nepravo pot;
da tu poginem, Dobri moj, ne hoti!

Po daljšem obotavljanju je odločno in nustrašeno začel hoditi po strmi poti, ki drži v svobodne višine kreposti in prave sreče.

V kongregaciji je od blizu spoznal delavne in zgledne starejše dijake, ki

dalgo vršil svoje duhovniško poslanstvo uspešno. Ko je z leti začel bolehati, se je pohvalil z dobrimi prijateljskimi družinami, ki so mu v boleznih posvečale vso skrb. Pred leti pa je pozneje nevarno zbolel in so mu ugotovili krvnega raka. Živel je še naprej na fari kot upokojeni župnik. Potem ni bilo več glasu o njem. Po sedanjem sporočilu je umrl v istem mestu Reno, vsekakor Bogu hvaležen za toliko dobrotnikov, ki mu jih je Bog pošiljal na njegovi življenjski poti in jih je imel ob sebi še ob svojem zadnjem slovesu.

F.G.

ANTON STRLE

so bili nekateri obenem člani Katoliške akcije. Ko so ti videli Grozdetovo nadarjenost in opazili njegove dobre in slabe lastnosti, jim je prišlo na misel, ali bi ga kazalo pritegniti k apostolatu v Katoliški akciji in tako prekipevajoče sile tega duševno močno razgibanega fanta zaposlili za dobro stvar, in sicer z besedo in zgledom.

V tretji šoli okoli božiča se je Lojze z nekaterimi sošolci kot kandidat prvič znašel na sestanku Katoliške akcije, kamor so ga povabili višješolci iz zavoda. Lojze je imel ta dogodek za zelo odločilen in je bil za to hvaležen kot za eno največjih milosti, ki jih je v življenju prejel od Boga. Kaj ga je pravzaprav privedlo tja? Bržčas je bila najprej le neka radovednost. Udeleževal se je že tako in tako tudi poprej povsod, kjer je bilo za mladega dijaka kaj privlačnega. Zakaj ne bi poskusil tudi tu? Morda bo kaj zanimivega. Če je zraven takle osmošolec — in osmošolec je za tretješolca zavidljiva veličina — potem že ne more biti kar tako!

Na sestankih Katoliške akcije se je Lojzetu začel počasi odpirati nov svet. Saj je že marsikaj podobnega slišal tudi pri kongregaciji, a še nikoli tako določno in sveže: Za Kristusovo kraljevanje naj dijaki sami pridobijo svoje tovariše v šoli, da bo vse dijakovo življenje v resnici spet krščansko; seveda morajo v prvi vrsti osvojiti za to kraljevanje najprej deželo svojega uma in srca. Velikanska naloga — sodelovati s Cerkvijo pri delu za zveličanje duš!

A gotovo je tudi Lojzeta neprijetno zadelo, ko je kmalu zvedel, da se bo moral kot član Katoliške akcije tudi marsičemu odreči

in se v marsičem popraviti. „Ali bo šel v organizacijo ali ne?“ — Nedvomno je tudi on slišal ugovore in posmeške zoper njo. Skledici na tehtnici sta se dvigali in padali. Zdi se, da je bila pri Lojzetu odločilna misel: Nočem biti

Sanjuško mladino je spremljal na Grozdetov grob šentrupertski župnik in ji govoril o njem.

povprečnež. Tako velike in lepe naloge, kakor si jo je zastavila Katoliška akcija, se spleča lotiti, naj stane, kar hoče.

V začetku je kajpak vse umeval bolj površno in po zunanje. A pot je bila že nakazana. Po njej je začel odločno hoditi navzgor. Razgled je šel polagoma vedno bolj na široko in v vedno jasnejši luči je blestel tudi pomen nadnaravnih sredstev in požrtvovalnosti pri delu za vzore Katoliške akcije. Misel na namen Katoliške akcije je bolj in bolj začel vplivati na njegovo vsakdanje življenje.

Seveda ni postal zares apostol kar na mah, brž ko je prišel v Katoliško akcijo. Kot nižješolec pač še ni doumel tega, do česar se je dokopal pozneje, ko je (9. junija 1941) na prvo stran svojega malega zvezka, kamor si je na kratko zapisoval sklepe z duhovnih vaj, postavil Lacordairove besede: „Apostol ni človek, ki uči vero samo z besedo; marveč je človek, ki oznanjuje evangelij z vsem svojim bitjem in ki je že sama njegova pričujočnost blagodejna bližina Jezusa Kristusa.“ — Napake in slaba nagnjenja, globoko ukoreninjena v vsakem človeku, navadno tudi ne izginjajo kar same od sebe in naenkrat, kakor po čudežu. Tudi v Lojzetu niso. Zdi se, da je bil v razvojni dobi, ki je pri nadarjenih ljudeh z močno voljo zvezana še z večjimi boji, Grozde, v peti šoli, dostikrat v resni nevarnosti, kako se bo usmeril. Pa kdo bi mogel opisati skrito, a burno zgodovino mlade duše, ko se v njej bude nova vprašanja in dobivajo stari odgovori novo lice in ko v njej vse kipi. Treba je bilo močnega in vztrajnega hotenja in neprestane budnosti. Le tako je postajal vedno trdnejši in krepstnejši. K temu pa ga je najbolj vzpodbujala prav zavest, ki mu je bila bolj živo pred očmi, da mora Kristusu pomagati reševati duše. Misel na apostolat ga je nagibala, da je začel skrbneje paziti nase, da je bil zgladnejši v učilnici, pri molitvi, v razredu in povsod drugod. Vse, kar je slišal na sestankih, je bilo tako nekam novo, tako lepo, zadevalo ga je tako osebno: če imam prav jaz tako velike naloge, da pomagam spet osvojiti razkristjanjeno okolje za Kristusa Kralja, potem moram postati tega vsaj nekoliko vreden. To pa se pravi, da moram znati plavati proti toku večine, če me nagiblja k povprečnosti, odtrgati se iz kroga lahkomišelnih tovarišev, čeprav bi to bolelo.

Kot urednik Izvira piše Lojze v četrti šoli (1939) ob prazniku Kristusa Kralja: „Mi, slovenska mladina, smo do sedaj večinoma s prekrižanimi rokami gledali, kako že tudi po Sloveniji divja brezboštvo, in se za to nismo menili. Čas je že, da iz spanja in brezdelja vstanemo... Ko zemeljski kralj kliče svoje podložnike, zapuste ti svoje domove in družine in grede zanj v boj, čeprav naravnost v smrt. In mi, slovenska mladina, se ne bi odzvali, ko nas kliče naš Kralj, naš najvišji Gospodar, naš Bog?... Pojdemo na delo, na boj! Zmaga je naša, ker je z nami Bog! Ne skrivajmo se: smo slovenska katoliška mladina. Hočemo povsod Boga, povsod tudi v umetnosti, tudi v književnosti! Fantje, mi hočemo povsod Boga v naši lepi Sloveniji.“

V četrti šoli je bil Lojze pri Izviru silno delaven. Skoro polovico lista je tisto leto izpod njegovega peresa: članki načelne vsebine, povesti, največ pa pesmi — kar 44 sestavkov. V njih se jasno vidi, kako je v njem bolj in bolj zorela apostolska usmerjenost.

Narodnostno je bil že od ljudske šole silno zaveden, v Ljubljani pa se mu je navdušenje za narod in domovino še povečalo. Za četrtošolsko dijaško knjižnico se je dal nalašč fotografirati z rožmarinom in slovensko zastavico na prsih. Tisto leto je vedno nosil slovenski trak, navadno tudi kongregacijski znak in pero za klubom, čeprav ga je neki profesor zaradi tega hudo postrani gledal. Lojzetovo narodnostno navdušenje se kaže tudi v spisih v Izviru. Ob koncu tretje šole je na svoje sošolce naslovil poziv na narodnostno delo v času počitnic:

*Fantje, ko domov hitimo,
vsi, ki smo Slovenci zvesti,
ognja v vsako vas nesimo
naše narodne zavesti.*

Vedno močnejše je čutili pri tem že tudi vpliv Katoliške akcije, ljubezen do domovine se mu je z ljubeznijo do Kristusa Kralja zlivala v eno in tako dobivala vse polnejši smisel in vse močnejše nagibe. Pogosto je ponavljal geslo: „Vse za domovino, narod in Boga.“ — Kot četrtošolec poje:

*Fantje, v nas gori,
kot so grmade gorele,
kadar so v naše dežele
divji Turki prišli.*

*Fantje, v nas gori
ljubezni plamen svetel
do Njega, ki nam je dal
lepe mlade dni.*

*Fantje, v nas gori
ljubezni plamen svetel
do svetih slovenskih tal,
kjer smo na svet prišli.*

Ko ob zaključku zadnje številke Izvira vabi ob koncu četrtega razreda med počitnicami, na kongres Kristusa Kralja, pravi: „Slovenski dijak, ki ljubi svoj narod, ki čutiš, kar čuti ljudstvo slovensko, ki se zavedaš, da je samo v Kristusu rešitev tvojega malega naroda, ki čutiš v sebi glas, ki te kliče, da pomagaš osvojiti za Kristusa Slovenijo, Tvoj Kralj Kristus te vabi...“

Vedno bolj je spoznaval, da more dijak le iz Kristusovega nauka in iz življenja po njem črpati resnično srečo in življenjsko radost, pogum in vztrajnost sredi mladostnih težav in temin. Rad bi, da bi bili te sreče deležni tudi tisti, ki žive žalostno mladost brez sonca, brez Boga. V pesmi Nimajo Boga pravi Grozde četrtošolec:

*Glej jih, tam gredo;
njih oči mrtve,
sklonjene glave,
v srcih jim bridko.*

*V srcu jim tema,
mrz je v njih oče:
že v teh mladih dneh
nimajo Boga.*

*Vzel ga jim je svet;
pa so vsi mladi,
a vsi žalostni:
zamorjeni cvet.*

Kdor živo občuti nesrečo tovarišev, katerih mladost ne pozna Kristusa, ne more ostati ob strani in brezbržno gledati, kako se pogublajo sami in zastrupljajo tudi druge ter spravljajo v nesrečo ves narod. Ob misli na to pravi Grozde v istem razredu:

*V srcih kot kres nam mogočen
gori,
kvišku nam hočejo mlade moči,
sije nam čista mladost iz oči.*

*V boj vsi pogumno planimo,
narod pogube otmimo,
Slovenijo Bogu vrnimo!*

Iz mojih spominov

RUDOLF HIRSCHGGER

Ker je Horvatu načrt spodletel, se je spraval na posamezne. Znova je denunciral naju z bratom in izključena sva bila iz IRA. Predložila sva priziv in ker nisva prejela nikake rešitve, je odšel brat v cistercijski samostan v Štams, kjer sta živelata France Kremžar in Pavle Masič, bivši poslanec. Sestavili so, ne prošnjo, pač pa precej oster protest proti vodstvu taborišča zaradi krivičnega ravnanja s Slovenci. Podpisala sva in ga osebno predložila šefu IRA v Linzu. Ta je nekaj časa bral, položil pismo v predal in naju odslovil: „Kar čakajte odgovor!“ Ker po preteku tedna ni bilo odgovora, sva šla ponovno na štab IRA. Šefa ni bilo, pač pa je po hodniku prišla oficirka v uniformi, se ustavila pred nama in naju imenovala po imenih, dasi je nikdar nisva videla. Povabila naju je v svojo pisarno, nama pokazala štiri liste popisane papirja in rekla, da ne verjamejo vsega, kar je tu napisanega, čakava pa naj odgovor. Bila je Horvatova denunciacija.

Sklepala sva, da odgovora ne bo. Zato sva se odločila, da z družinama pobegneva v francosko cono. Z vlakom smo se peljali do Salzburga in tam presedli na brzovlak, brez voznih kart. Vagon je bil nabito poln v kupejih in na hodniku. Bili smo tik ob vходу. Po daljši vožnji so se pridrenjali sprevedniki in dva policista, ki sta pregledovala prehodna dovoljenja. Ničesar nismo imeli. Sredi hodnika sta v tej gneči stali dve usmiljenki z velikim kipom Srca Jezusovega. Pregledniki kljub naporu niso mogli dalje, obrnili so se in odšli. Samo Srce Jezusovo nas je rešilo. V Feldkirchnu na Predariskem smo izstopili.

V načrtu sva imela, da bomo šli v v Švico, v Ženevo, kjer je bil tedaj

glavni štab IRA za Evropo. Vzpenjali smo se po 200 metrov visokem strmehribu, se prebili preko visoke in široke žične pregrade in kmalu prišli do nekega hotela. Bila je že noč in deževalo je, da smo bili vsi premočeni. Vzbujali smo usmiljenje. Dobrohotno so nam postregli in nam dali prenočišče, zakurili so krušno peč, da smo posušili premočeno obleko. Zjutraj nas je čakal graničar. Predpostavljeni je hotel govoriti z nami. Gospodinja nam je postregla z zajtrkom in odšli smo proti meji do stražnice. Zelo vljudni in dobrohotni so bili z nami. Ker smo se ustavili še v obmejni coni, nam niso mogli dovoliti v notranjost Švice. Komandant je poslal z nami graničarja, da nam je pokazal, kje naj hodimo, da ne bomo prišli v roke avstrijskih graničarjev. Brez nezgod smo prišli spet do hotela, kjer smo preje pustili še nekaj naše prtljage, jo odnesli in šli na postajo ter se

s prvim vlakom odpeljali v Gaissau.

Po 4-urni vožnji smo izstopili in deževalo je. Na bližnji kmetiji smo prosili, da bi nas kdo prepeljal v Gaissau do samostana sester frančiškank. Duhovnik Babnik nam je dal priporočilo. Iz usmiljenja do otrok nas je gospodar peljal z vozom 4 km daleč do samostana. Ob 11 zvečer smo potrkali na vrata. Prišla je mati prednica in prosili smo za prenočišče. Očividno ji je bilo hudo, da nas ne more sprejeti, ker je to ženski samostan. Brat je pokazal Babnikovo priporočilo. Sestre so ga poznale, ker je iz Holandije preko tega samostana prenašal razna oblačila socialnemu odboru za slovenske begunce v Spittalu. Skladišče sta vodila pok. pater Petelin in Franc Pernišek. Mati prednica je dejala, naj počakamo, in odšla, a se kmalu vrnila z Babnikom in Vinkom Zaletelom, ki sta prav tedaj mimogrede prenočevala tu. Veseli smo se pozdravili in vrata so nam bila odprta. Sestre so nam postregle z izdatno večerjo, medtem pa pripravile ležišča v posebni sobi. V mislih smo vztrajali, da bi vsaj moj brat prišel v Ženevo do štaba IRO, a mu je bila prošnja za prekoračenje meje zavrnjena.

Naslednji dan sem šel brez vprašanja v drvarnico in sekal drva, brat pa je vzel koso in po vrtu kosil visoko travo. Zvečer, ko so otroci že pospali, sem brezbržno risal na kos papirja. Sestra Ehrentrud nam je prinesla kavo in se zagledala v risbo. Vprašala je, če znam tudi barvati. Odgovoril sem, da nekaj tudi. Prosila me je, če bi ji prebarval kip Brezmadežne. Seveda sem ji obljubil. Prinesla mi ga

Hoffmastolov „Slehernik“ v špitalskem taborišču leta 1947 - Foto: Janko MERNIK

je, a bil je brez prstov na rokah in brez nosu. Prinesla mi je še sadro in barve in obnovil sem kip. S tem pa se je odprla cela delavnica. Na vrtu so imele sestre zakopan zaboj in v njem polno kipcev, razpel in drugo, kar so že zavrgle. V kotu jedilnice so postavile večjo mizo in imel sem dela za lep čas. Ko sem v njih zadovoljstvo vse popravil in pobarval, so pa začele nositi razpela in drugo iz farne cerkve in nato še iz sestrskega samostana onstran reke Gaissau, s švicarske strani. Ernest je hodil s služinčadjo na samostanska polja in pomagal pri kmečkih delih, kar ga je vedno veselilo. Tako se je naše bivanje v samostanu zavleklo kar mesec dni.

Toda naša skrb je bila, da uredimo

naše ramerje z IRO. Zato sva se odpeljala z bratom v Inomost (Innsbruck), kjer je bil štab IRA za francosko cono, 90 km vožnje z vlakom. Po čudnem naključju smo se našli s šefom, ki je bil Slovenec, sin bana dr. Marka Natlačena, duhovnik, ki ga je škof Rožman pred vojno poslal na študije v Pariz. Tam ga je zajela vojna in kot kurat je bil poslan v Afriko. Tam je bil ranjen in poslan na zdravljenje v Francijo. Ker so se na štabu IRA dogajale neke nerodnosti, je bil Natlačen pod imenom „Malik“ poslan kot interventor v Inomost in tako smo naleteli nanj. Po njegovem posredovanju smo bili spet sprejeti v IRO.

Presedalo nam je že to neredno barakarsko življenje in odločili smo se, da

se bomo predstavili prvemu konzulu, ki bo prišel v taborišče, in prišel je argentinski. Takoj smo bili sprejeti s šestimi Ernestovimi otroki in dvema mojima, torej vseh 12 oseb. Čakali smo na poziv za emigracijo. Brat je vodil v tem kufsteinskem taborišču emigrantsko pisarno in imel pregled transportov emigrantov. Končno je prejel seznam zadnjega transporta, a nas na seznamu ni bilo. Šla sva takoj k Malik in potožila najino skrb, da bomo priklenjeni na Evropo. Malik pravi: „Česa vam pa manjka? Ker pa ste že tako nestrpni, vam bom torej pripravil vse potrebno, da boste lahko odpotovali, toda zasebno, s francosko potniško ladjo. Hotel sem, da bi potovali z letalom, a vaš otrok (bratov) še ni dopolnil predpisane starosti.“

Kmalu smo izpolnili vse predpisane zdravniške preglede in prejeli potrebne listine, vozovnice in denar za potovanje. Na postaji v Inomostu smo se hvaležni poslovili od g. Malika in se odpeljali z ekspresnim vlakom preko Nemčije in Francije v Pariz, kjer smo se zadržali štiri dni. Namestili so nas v nekem hotelu, na hrani pa smo bili v neki restavraciji, kar smo plačevali z denarjem, ki nam ga je dala tamkajšnja pisarna IRO. Nadaljevali smo vožjo v Marsej. Dne 4. junija smo se vkrcali na potniško ladjo Florida. V Argentino smo po pristajanju v Dakarju v Afriki, Santosu in Riu de Janeiro v Brazilu ter Montivideu v Urugvaju pripluli dne 19. julija. Menda smo bili zadnji od beguncev, ki smo prišli v Argentino. V emigrantskem hotelu, ki je bil razen uslužbencev popolnoma prazen, smo se zadržali skoraj mesec dni. Medtem smo obiskovali znance in se seveda večkrat zglasili na Martinezu, kjer je bil tedaj slovenski center. Velemestni vrvež nam je presedal in odločili smo se za Mendoza.

(Konec prihodnjič) ●

ZGORAJ: Mendoza, december 1951. „Sultanova hči in dobri vrtnar“ v dvorani pri klaretincih.

SPODAJ: Finžgarjeva „Veriga“ v sodarski delavnici pri Bajdovih v Mendози.

UMRLI DUHOVNICI V ZDOMSTVU

P. Maver Grebenc, cistercijanec iz stiškega samostana, je umrl 7. aprila v Hubnu na Tirolskem. Rojen je bil 1911 v Dolenjih lazih v župniji Ribnica, 1932 opravil večne obljube kot cistercijanec in bil 1934 posvečen. Ko so komunisti 1943 ubili njegovega brata p. Placida, se je moral 9 mesecev skrivati v nalašč za to izkopanem rovu pod samostanko prešo, da si je rešil življenje. Maja 1945 se je pred partizani umaknil na Koroško, od 1946 je bival v cistercijskem samostanu na Tirolskem (rektor cerkve, arhivar, knjižničar, prefekt), od 1966 pa je bil župnik na stamski samostanski fari Huber. Ob drugem delu je znanstveno raziskoval starodavno preteklost stiškega samostana in napisal več razprav in nekaj samostojnih knjig.

Ferdinand Babnik je 11. aprila umrl v Steindorfu ob Osojskem jezeru na Koroškem. Rojen je bil 1913 v Zgornji Šiški v Ljubljani, posvečen 1939, služboval v Šmihelu pri Novem mestu in v Ljubljani. Prve dni maja 1945 je peljal škofa Rožmana v Celovec, kamor ga je klical generalni vikar Kadas. S tem je dejansko rešil škofa Rožmana pred komunističnim nasiljem nad njim in sicer ga kljub škofovi volji ni maral peljati nazaj.

Po odhodu škofa Rožmana v Ameriko je šel Babnik kot izseljenki duhovnik med slovenske rudarje na Nizozemskem. Tam je zelo poživil slovenska katoliška društva. Kot dušni pastir je vneto deloval v Holandiji, Nemčiji, v Belgiji, v Franciji in Avstriji. Vmes je vodil mnogo romarskih skupin v Sveto deželo in v druge svetopisemske kraje. Pozneje je deloval v celovski škofiji in salzburški nadškofiji. Od leta 1981 se je nastanil v krški škofiji v Steindorfu in rad pomagal v dušnem pastirstvu. Zdomci mu bomo večno hvaležni, da nam je rešil škofa Rožmana sramotenja in mučenja s strani komunistov in nam ga ohranil za duhovnega očeta v begunstvu in zdomstvu prav do njegove smrti.

Andrej Križman je umrl 29. marca v Portovieju v Ekvadorju. Rodil se je 1898 v Komendi, v duhovnika posvečen 1923 v Ljubljani, bil 4 leta kaplan v Žužemberku in 11 let na Jesenicah, kjer se je izredno zavzemal za delavstvo in mu pomagal na socialnem in kulturnem področju. Izdajal je glasilo Delavska fronta. Maja 1945 je pred partizani odšel iz domovine in se po letih begunstva naselil v Ekvadorju, kjer je deloval v škofiji Mogroviejo.

Še o new age

Z velikim zanimanjem sem prebral tisto o new age, ker sem po časopisih kdaj kaj našel, pa nisem vedel, za kaj gre. Pravijo, da ima ta nova vera, ali kaj bi že rekli, zlasti med mladimi dosti simpatizerjev. Če res ima, ali nima zato, ker danes ta mladi — ne vsi, ampak mnogi — že samo zaradi komodnosti hočejo biti pacifisti za vsako ceno? Tisto, da ko bo vsakdo mislil in verjel, kar bo hotel, in torej ljudje ne bodo različnih mnenj in da že samo zato nikdar več na svetu ne bo vojske, je zelo zapeljivo. Ali tisti, ki so si to vero izmislili, niso ravno taki, ki ne priznajo izvirnega greha in mislijo, da bodo nekoč vsi ljudje svetniki ali kaj?

J. A.

Da ima new age veliko odmeva zlasti med mladino (pa ne samo med

VPRAŠAJTE — odgovorili bomo

njo), je mogoče razumeti iz več razlogov. Najprej gre za nekaj novega in vse novo vsaj za nekaj časa mladega človeka pritegne. Je to pojav tudi snobizma. Ker drugi kaj delajo, mora mladi posnemati. Starega, že poznane se ljudje radi naveličamo, novosti nas rade pritegnejo. Polzavestno pričakujemo, da nam bodo dale odgovor na vprašanja, ki nam jih „stari“ nauki niso mogli dati. Po drugi strani pa new age priteguje mlade, pa tudi ne tako mlade, ker ne postavlja na človeka nobenih resnih in težkih moralnih zahtev. Nasprotno, za new age greha pravzaprav ni, ker tudi osebne odgovornosti ni. In kaj človek, vsak človek, posebej pa še mlad človek v svojih mladostnih težavah raje sliši, kot to,

Iz življenja Cerkve v Sloveniji

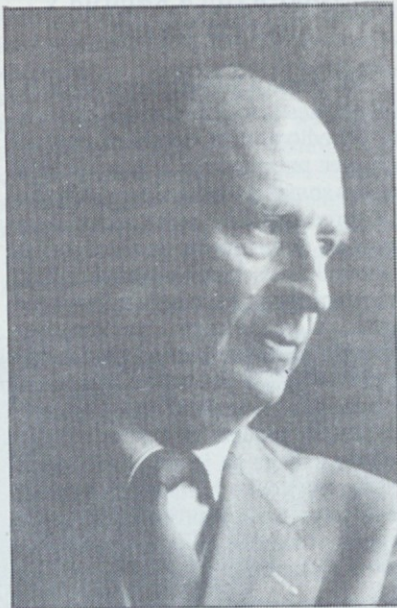
500-letnica kapitlja v Novem mestu

500-letnica kolegiatega kapitlja v Novem mestu so praznovali s kulturnimi prireditvami in verskimi opravili. Vrhunec praznovanja je bila slovesna maša s somaševanjem slovenskih škofov, predstojnikov redovnikov skupnosti na Slovenskem in z več kot 90 duhovniki iz vseh treh slovenskih škofij in iz zamejstva, ki so se udeležili tudi člani slovenskega parlamenta, novomeški župan in drugi predstavniki novomeških oblasti in gospodarstva. Kapitelj je nastal iz želje in potrebe po skupni molitvi in češčenju Boga. Poleg verskega pa je novomeški kapitelj opravil veliko kulturno in narodno poslanstvo. Sedanji prošt je Jože Lap, ki je za to priložnost bil odlikovan z naslovom prelata.

da ni odgovoren ali vsaj ne polno odgovoren za svoja dejanja. Ker new age ne prizna osebnega Boga, utemeljitelja in varuha moralnega reda, potem tudi pojmi kot greh, osebna odgovornost in podobni nimajo pravega smisla. Za new age tudi ni nobene objektivne resnice, ne na verskem ne na moralnem ne na nobenem drugem področju. Tako smo pa res lahko vsi prijatelji, če ima lahko vsak „svojo“ resnico. Vsak naj živi, kakor se mu zdi prav, da le drugega ne bo motil; bodimo strpni eden do drugega, ne skušajmo vsiljevati svojih idej in prepričanj drugim in ne pustimo, da bi drugi vsiljevali svoje. Vse to se lepo sliši, a v življenju ne služi. Največja zabloda in začetek kaosa na svetu je, če resnico začnemo izenačevati z zmoto. Samo resnica nas more voditi k pravi sreči in zdravemu sožitju med ljudmi. Vi govorite o pacifistih za vsako ceno. Kdor ne prizna nobene vrednote, za katero bi se dalo vredno boriti, je nujno te vrste pacifist. Kristjan je ljubitelj in pospeševalec miru, a miru ne proda za vsako ceno. So vrednote, ki jih je treba braniti za vsako ceno, tudi za ceno življenja. Ali niso krščanski mučenci svetel zgled te resnice?! Naj se new age predstavlja v še tako miroljubni podobi, gre v resnici za nov in resnično silno nevaren poskus, kako uničiti krščanstvo in Cerkev.

Zorko Simčič: Prepad kliče prepad

TONE BRULC

Oktobra 1992 je izšla v Buenos Airesu v založbi Slovenskega gledališča knjiga Zorka Simčiča *Prepad kliče prepad*, ki vsebuje drami *Zgodaj dopolnjena mladost* in *Tako dolgi mesec avgust*. Prva je bila izdana že pred več kot petindvajsetimi leti, vendar je bila predvajana samo l. 1970 v Torontu.

Moral je priti človek, strokovnjak v primerjalni književnosti, filozof in nekdanji ravnatelj ljubljanske Drame, da se je začudil: To imate in niste povedali. Saj to je vendar najboljši primer kontinuitete slovenske in krščanske dramaturgije, katerega niso še presegli kljub množici del ne prejšnji ne sedanji dramski pisatelji! Bil je to dr. Taras Kermauner, ki je prišel pred tremi leti med slovensko politično emigracijo, ki je naslednja tri leta uporabil za pisanje Slovenskega čudeža v Argentini, katerega druga knjiga *Krščanska tragedija* je skoraj v celoti posvečena *Zgodaj dopolnjeni mladosti*, katero primerja delom, ki so izšla v teh štiridesetih letih v domovini, ki pa zanj ne dosegajo umetniške višine in krščanskega etosa, ki krasi to zdomsko dramo.

Res je, morda je bila slabo razumljena takrat, ker se dotika teoloških vprašanj, ki tudi danes še niso rešena, npr.: Je imela glavna junakinja Snežna

pravico odreči se raju, da reši dušo svojega ljubljeneza; ni bilo morda to, teološko gledano, predrzno in preveliko zaupanje v božjo ljubčenost in usmiljenost? Razkolnikov Dostojevskega je tudi predrzno zaupal, da sme potolči staro oderuhinjo in s tem pomagati sebi, potem se pa odkupiti in osrečiti svet z bodočim študijem in delom za človeštvo. Mihail Fjodorovič nam ga pokaže potem kot spokorjenca, ki vzame nase kazen za zločin, bolj ker je prestopil božjo zapoved, kakor pa človeške zakone, ker ve, da: Ne ubijaj! še vedno velja v vseh primerih. Je zapoved božja, ne človeška.

Sploh pa je *Zgodaj dopolnjena mladost* opis razvoja revolucije in njenih junakov, poleg tistih, ki so jih zgrabili nedolžne zobčeniški revolucijskih sil. Tragika žrtev in rabljev, sodnikov in sojenih brez krivde.

V bistvu se drama drži uvodnega motta: Pravični pa bo, ko umrje, obsodil živčice brezbožne in njegova zgodaj dopolnjena mladost bo obsodila starost krivičnega (iz *Knjige modrosti*). Simčič se je poslužil samo sintagme zgodaj dopolnjene mladosti za naslov; takrat najbrž še ni pomislil na starost, smrt voditeljev revolucije, ki se je zdela še tako daljna. Danes vidimo, da je imel prav — pustil je božji roki, da je ona kaznovala in še kar naprej kaznuje brezbožne. Smrt Snežne in njena zgodaj dopolnjena mladost je bila kakor žerjavica na glavi morilca, vse dokler se ni spreobrnil. Še drugi vzrok je za tem: Moje je maščevanje! pravi Gospod, vendar ga Simčič ne navaja. Čemu? Morilec se bo iz njega norčeval, sledeči zapovedi se ne more, ne sme maščevati. V tem je smisel krščanskega gledanja na življenje in izpolnjevanje zapovedi. Človek se moti, Bog ne, človeka v sili maščevanja preslepi zlo, da si odmeri večjo mero, kot bi mu pripadala, preganjala bi ga vest, kot je Matjaža, čeprav je bil samo orodje v rokah Gada. Odločitev za dobro ali za zlo mora biti svobodna, tako za pravičnega kot za brezbožnika, le potem ima veljavo. Hujše je za morilca, če ga nihče ne preganja, ne zalezuje, ne muči, ne gro-

zi. Kazen si je že sam naložil.

Drama ni pisana s črno belo tehniko, kakor bi kdo mislil, so pa v njej vprašanja, ki si jih človeštvo zastavlja od vsega začetka: Zakaj morajo plačevati nedolžni kakor krivi? Čeprav nam avtor ne da odgovora, bi ga z malo iskanja našli v Svetem pismu pri Jobovem primeru: da Bog preizkusi človeka in da se izkaže njegova pravičnost in slava. Te pa moramo, kot Snežna, pričakovati šele na onem svetu.

Druga drama *Tako dolgi mesec avgust* (Agosto, el mes más largo) je iz leta 1977, obravnava pa dogodke po letu 1950 v mešani kreolski družbi, na podeželju, kjer je evropska civilizacija le rahlo prevlekla z loščilom zunanosti razne sestavine argentinskega naroda, drugače pa so ljudje ostali kakor so bili za časa odkritja Nove zemlje. Evropska kultura, precepljena na indijansko sadike, je stvari samo še bolj zamešala, namesto da bi jih rešila. Nasilje, ki je obstajalo že prej, se je še stopnjevalo, namesto da bi ga omilila evropska kultura, in prav nosilci te so negativne osebnosti tedrume. Don Pedro, Anglež, žena Jenny in sin Gori so produkti zadnje vojne, tujci, ki bodo ostali tujci za domačine; čeprav je že skoraj dvesto let, kar je bila odpravljena „encomienda“ kot družbeno gospodarska ustanova, je še vedno don Pedro tisti, ki odloča o vsem, od katerega je odvisna usoda vseh, kot da bi živeli še v prvih stoletjih po odkritju Amerike.

Mesec avgust je najbrž usoden za stare ljudi, ker jih takrat največ pomre, vendar je pisatelj raztegnil njegov vpliv predvsem na nasilne smrti. To potrjujejo še bolj glavni junaki, ker ne gre samo za enega. Simčič nakaže zgodbo vsakega, da se vloge drugih kar nekam zabrišejo, izstopi pa udeleženosť posttranskih oseb. Tako npr. Pacha predstavlja avtohtoni element, ki ima velik vpliv na gospodarja estancije zaradi svojega izvora in verovanja: „V teh dneh nismo sami...“ pravi. „Vsi se bojijo, kajti kar se zgodi, ni samo to, kar se dogaja...“ Njegova verovanja, da zemeljske moči in kozmične sile delujejo za in proti ljudem, se drži patriarhalna družba bolj kot župnikovega nauka, ki je proti vsem pravilom še sin don Pedra in tuje.

Če h toničnim in kozmičnim silam, navadam Indijancev, podeželskemu

Četrtna slovenske literature

ALOJZIJ GERŽINIČ

Tavčar Zora, Glušič Helga, Jevnikar Martin, Pod Južnim križem. Antologija emigrantske proze 1945-1991. Mohorjeva družba, Celje 1992. 414 strani, portreti avtorjev.

Izbor iz emigrantske proze je pomembno delo, za katero se je na srečo zavzela prof. Zora Tavčar Rebulova ter ga temeljito in vestno opravila. Sama pove, da se je nanj pripravljala po malem ves povojni čas, po demokratizaciji Slovenije jo je ta načrt na moč zanimal. Posvetila mu je vso svojo sposobnost in čas. („Pregledala (je) približno 600 enot: vsa prozna dela, vse revije, vse zbornike in koledarje, kar jih je izšlo v emigraciji zadnjih skoraj petdeset let. [6]). Izbor naj prikaže, „v kako nenavadno širokem geografskem in duhovnem razponu je slovenski

pisatelj odpiral naše obzorje v času, ko je bil ne le zunaj zanimanja matične kulture, ampak celo prepovedan.“ (6) Da knjiga ne bi preveč narasla, je omejila število sprejetih pisateljev na 40. Na straneh 409-412 je najti 9 piscev, ki niso bili sprejeti v antologijo.

Po uredničnem prizadevanju je vrednost antologije povečalo sodelovanje dveh visoko kvalificiranih strokovnjakov. Univ. prof. Helga Glušič je vsako besedilo uvedla s kratko literarno-estetsko analizo in oznako. (Pri petih besedilih je to storila urednica.) V uvodnih pogle-

dih — Pričevanje in književno ustvarjanje slovenskega zdomstva, 8-11 — opozarja na ceno emigrantskega umetniškega ustvarjanja: „Zaradi svoje-

okolju dodamo še arhaično kastiljsko govorico, ki se še govori na kmetih v Argentini, dobimo približno oznako nastopajočih. Treba je k temu dodati še globoko psihološko utemeljenost, v kateri je Simčič pravi mojster. Gledalec ali bralec šele v zadnjem dejanju spozna peklensko igro usode s človekom, ki si ne more pomagati. Zopet si lahko zastavimo vprašanje iz Zgodaj dopolnjene mladosti: Zakaj morajo plačati krivi in nedolžni enako? Tukaj gre Simčič še dalje: Ni nedolžnih, ni čistih, so samo taki, ki še niso grešili, ki se niso še umazali! Torej za bodoče grehe kazni, te pa ne moremo osporavati, ker pride od tistega, ki deli tudi nagrade, ne da bi jih zaslužili.

Še na drugo vprašanje daje odgovor Simčič — o človekovi razklanosti, ki pa bi veljalo bolj za Argentino kot pa za Evropo: Etika in politika sta dve različni področji človeške dejavnosti; etiko smo sprejeli, osnovano na krščanski veri, politiko pa iz prakse poganskih narodov, zaradi tega je človek razklan v sebi. Kar je prav eni, je obsojanja vredno v drugi in narobe. Morebiti ta razklanost ni toliko opazna v Evropi v mirnih dobah, je pa verna spremljevalka vsega, kar se dogaja v Južni Ameriki. Čeprav je minilo že petsto let od odkritja novega kontinenta, se čedalje bolj kaže razkol med politiko in etiko v novem svetu. Posebno je ta razklanost in dvojnost stalnica v višjih slojih družbe, ki je

bolj evropeizirana, nižji se še trdovratno drže predkolumbijske morale. Ne samo morale — ko Pacha reče: „Zemlja bo vse uredila... ob svojem času. Pomirila bo tiste, ki so delali dobro, in one, ki so delali zlo“, to je grenka tolažba, izvirajoča iz fatalizma ameriškega samorodca, ki še ni premenjal svoje morale

za evropsko. Morda je bolje tako!

Prepad kliče prepad je založilo Slovensko gledališče v Buenos Airesu, knjigo je opremil Ivan Bukovec, sceno za Zgodaj dopolnjeno mladost je v Torontu izdelal Vilko Čekuta, za Tako dolgi mesec avgust pa arh. Martin Jerman.

Ob odprtju jubilejne razstave „Duhovnega življenja“ na letošnjem žegnanju.

ga iskanja v oblikovnem smislu in stilni naravnosti, še posebej pa v tematski presenetljivosti in bogastvu življenjskih zgodb in podob sveta, ki ga slovenska literarna beseda do tega časa še ni poznala.“ (9) Drugi sodelavec je univ. prof. Martin Jevnikar. Vemo, kako zanesljivo je v tržaški Mladiki od leta 1967 sledil zamejski in zdovski književnosti. V antologijo je prispeval življenjepisne in biografske podatke vseh piscev.

Naj navedem, odkod so berila prišla. 18 jih je iz Meddobja, 6 iz Koledarja ali Zbornika Svobodne Slovenije, 2 iz Mladike, 1 iz Mladja, 1 iz Zapiskov (Cleveland). Za antologijo je berilo poslal Kramolc, Simčič pa ga je zanj predelal; 15 beril je iz samostojnih knjig, povečini (9) v izdaji Slovenske kulturne akcije. (Pri seštevanju je paziti na to, da imajo nekateri avtorji po 2 ali celo 3 berila.)

Založnica ugotavlja, da je šele ta knjiga odgrnila „železno zaveso“ med domovino in med pisatelji v tujini. Prof. Tavčar pa je na eni predstavitvi knjige po slovenskih krajih zatrdila, da so emigranški pisatelji „ustvarili doslej nepoznano, a odleje dostopno manjkajočo četrtino slovenske literature.“

Četrtno! In kakšna je ta četrtina? In kakšne so ostale tri četrtine? Bistrovitni

in nezadržni dr. Taras Kermauner jih neizprosno, a pravično oznamuje tako: „Povojni slovenski eksperimentalizem kot moment vsesplošnega kulturnega osvobodjanja — libertinizma, liberalizma — je, kot je potrjeno v mnogih analizah, vodil in pripeljal v nihilizem; v zanikanje Boga; v radikalen obup; v razvezo vseh socialnih in solidarnostnih vezi; v razpad kulturnega modela; v desocializacijo in deklasiranje, v solipsizem, v afazičnost, egotizem in avtizem.“*

In naša četrtina? Ruda Jurčec jo je videl kot del zdanskega kulturnega ustvarjanja tako: „Kot Slovenci prinašamo v metež sodobnih idej polno prgišče tistega, kar je bilo last naših prednikov, pesnikov in kulturnih delavcev, in je naša dediščina: čisto srce in iz njega izvirajoče vrelce ljubezni do vsega, kar naj služi našemu narodu in vsemu človeštvu.“ (Glas SKA 3. XII. 1964: Naš trud ne bo zaman.)

* Taras Kermauner, Ogenj, ki prečiščuje. Razprava o Balantičevi poeziji, umeščeni v kontekst nekaterih drugih poezij, Borove, Brejčeve, Beličičeve, Šalijske — s posebnim ozirom na razmerje teh poezij do Boga. Mohorjeva družba, Celje 1991, str. 148/9.

V izboru so zastopani naslednji avtorji: Vinko Brumen, Vojko Arko, Vinko Beličič, Dinko Bertonec, Tone Brulc, Frank Bükvič, Jože Cukale, Tine Debeljak, Lev Detela, Lojze Ilija, Mirko Javornik, Franc Jeza, Ruda Jurčec, Andrej Kobal, Stanko Kociper, Vladimir Kos, Jože Košček, Anica Kraljeva, Ted Kramolc, Marko Kremžar, Jože Krivec, Rezi Marinšek, Marijan Marolt, Karel Mauser, Milena Merlak, Tone Mizerit, Tonček Pangerc, France Papež, Jure Potokar, Andrej Prebil, Ludovik Puš, Vinko Rode, Andrej Rot, Neva Rudolf, Zorko Simčič, Jure Skvarča, Franc Sodja, Metod Turnšek in Ljenko Urbančič.

V cerkvi Marije Pomagaj sta bila krščena MARKO MARJAN DIMNIK, sin dr. Maksa in prof. Eve roj. Schiffrer, in MICHAELA PAVLOVČIČ, hčerka let. maj. Tomaža in prof. Cvetke roj. Schiffrer.

Iz naše KRONIKE

Državni sekretar za Slovence po svetu dr. Peter Vencelj je v svojem pozdravnem pismu rojakom v Argentini ob Slovenskem dnevu 1993 zapisal med drugim:

„Med mnogimi slovenskimi skupnostmi po svetu ste največjo krivico doživeli prav argentinski Slovenci. Uradna domovina se vam je odpovedala, še več, celó sovražna je bila do vas. Vse do sprememb v Sloveniji smo o vas vedeli le malo. Tudi danes še ne moremo reči, da smo že nadomestili zamujeno. Res je, da se danes ve o Slovencih in slovenstvu v Argentini veliko več kot v preteklosti. Naj vam ob tej priliki izrazim občudovanje in spoštovanje, da ste ob vsem hudem ohranili čut pripadnosti slovenski narodni skupnosti, ohranili slovenski jezik in mnoge slovenske navade. Lahko bi govorili o slovenskem čudežu, ki pa ima svoje jedro v globoki veri in upanju.“

Slovenski metropolit in ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar pa je za isto priložnost med drugim zapisal:

„Z velikim zanimanjem spremljam vaše življenje in delo v Buenos Airesu in na drugih krajih v Argentini. Ponovno vam izrekam vse priznanje in zahvalo za vašo zvestobo Bogu in domovini in za izredno versko, kulturno, narodno in socialno delo...“

Letos obhajate 60-letnico dušnega pastirstva med Slovenci v Argentini in vašega lista Duhovno življenje, ki je imel in ima še danes veliko poslanstvo med vami in vsemi Slovenci po svetu. Vsem pokojnim in sedanjim dušnim pastirjem, posebno pa dolgoletnemu delegatu msgr. Antonu Oreharju, izrekamo posebno zahvalo. Tudi nekdanjim urednikom in sodelavcem in sedanjemu uredniku Duhovnega življenja naj Bog obilno poplača njihov trud. Hvaležni pa moramo biti tudi vsem raznašalcem slovenskega tiska v Buenos Airesu, ki vsa leta brezplačno prinašajo časopise in revije v slovenske družine.“

Slovenski dom v Carapachayu je v nedeljo 2. maja praznoval svojo 33. obletnico z nagovorom predsednice lic. Mici Korošec, s sveto mašo (prelat dr. Alojzij Starc), skupnim kosilom in družabno prireditvijo s sodelovanjem Slovenskega instrumentalnega ansambla.

Osrednji pastoralni svet Slovencev v Argentini je imel zborovanje v Slovenski hiši v soboto 8. maja popoldne;

po uvodnih besedah delegata dr. Alojzija Starca in kranjskega župnika Stanislava Zidarja, referenta za župnijske pastoralne svete v ljubljanski nadškofiji ter izseljenskega duhovnika v Nemčiji Janeza Pucija ter poročilih zastopnikov naših ŽPS so zborovalci oblikovali predloge za nadaljnje delo.

Na sestanku Slovenskega katoliškega akademskega starešinstva, ki mu predseduje univ. prof. dr. Andrej Fink, je tekel pogovor o slovenskih katoliških izobražencih in njihovem povezovanju in delu v Sloveniji in med izseljenci v Evropi, kar sta poročala kranjski župnik Zidar in predsednik zveze izseljenskih duhovnikov v Evropi Janez Pucelj.

Slovensko planinsko društvo v Bariločah je proslavilo 100-letnico Slovenske planinske zveze v Sloveniji najprej s srečanjem z zastopniki narodnostnih skupin (Italijani, Švicarji, Nemci, Avstrijci, Madžari, predsednik Cluba Andino Bariloche Hugo Jung) v švicarskem klubu na Lago Gutiérrez in drugič s slovensko slavnostno večerjo v Stanu.

Na letnem književnem velesejmu v Buenos Airesu (Feria del Libro) je društvo Zedinjena Slovenija sodelovalo

Sobota, 29. maja. France Papež na 1. večeru SKA: Ob 60-letnici „Duhovnega življenja“.

z razstavo slovenskih knjig in nagovorom o slovenski kulturi lic. Stanka Jerebiča ter glasbenim in folklornim nastopom: sopranistka Anica Rode in basist Luka Debevec sta pela slovenske

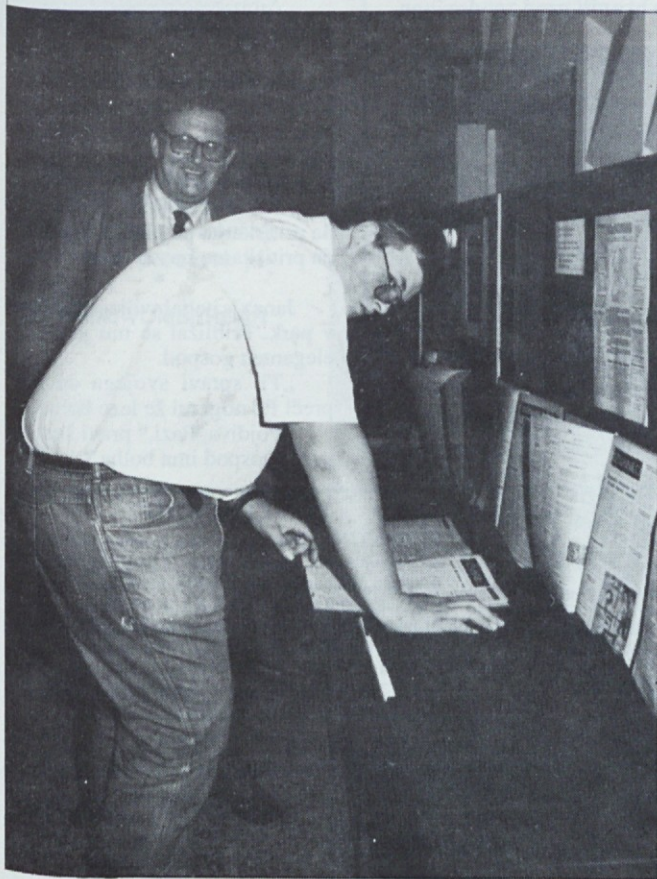
pesmi ob orgelski spremljavi prof. Ivana Vombergarja, folklorna skupina s Pristave pa je zaplesala vrsto slovenskih narodnih plesov.

Slovenski dom v San Martinu je v nedeljo 16. maja praznoval svojo 33. obletnico s celodnevним slavljem in razstavo krajevnih likovnih umetnikov; sveto mašo je daroval delegat dr. Alojzij Starc, po skupnem kosilu pa je v kulturnem delu imel slavnostni govor dr. Vital Ašič, nato pa je bil nastop mladinske folklorne

skupine in šolskih otrok Rožmanove šole.

Letno romanje v Luján je vsakoletna največja slovenska verska in narodna manifestacija v Argentini, saj zbere od 2 do 3 tisoč rojakov. Tudi letos se je v nedeljo 9. maja zbralo v tej največji Marijini božji poti izredno veliko rojakov; pri romarski maši ob 10. uri je delegat dr. Alojzij Starc nagovoril romarje ob zlatem jubileju posvetitve slovenskega naroda Marijinemu brezmadežnemu srcu in mučeniški smrti Lojzeta Grozdeta; petje med mašo in pri popoldanski pobožnosti je spremljal na orglah Gabrijel Čamernik, ljudsko petje pa je vodila skupina mož in fantov z Ivanom Rodetom, napovedovalec je bil lic. Marjan Schiffer, bralca pa prof. Mimi Bokalič in prof. Franci Znidar; popoldanska pobožnost je bila ob 13.45: pesem, nagovor kranjskega župnika Staneta Zidarja, procesija z molitvijo rožnega venca okrog trga pred baziliko, po vrnitvi v cerkev pete litanije Matere božje, zahvalna pesem in blagoslov z Najsvetejšim; romanja so se udeležili tudi zastopniki rojakov iz Bariloč, Mendoze, Miramara, Rosaria, Tucumana in od drugod; slovenskih duhovnikov je bilo 15, lepa skupina ministrantov in narodnih noš; podoba brezjanske Marije Pomagaj in kip lujanske Marije so nosili v procesiji fantje, prapor svetogorske Kraljice pa lic. Andrej Troha.

Slovenci v Mendozi so imeli letošnje romanje v nedeljo 25. aprila; s sodelovanjem dušnega pastirja Jožeta Hona ga je vodil delegat dr. Alojzij Starc;

„Duhovno življenje“ se od leta 1960 naprej tiska v tiskarni „Vilko“, kateri se je pred nekaj leti pridružil „MALIVILKO“.

dvodnevno duhovno obnovo sta vodila Janez Pucelj in Stanislav Zidar.

Jubilejno žegnanje v Slovenski hiši v Buenos Airesu, ob 60-letnici Slovenskega dušnega pastirstva v Argentini in 60-letnice revije Duhovno življenje, je bilo v nedeljo 23. maja; somaševanje dušnih pastirjev v cerkvi Marije Pomagaj je vodil prelat dr. Alojzij Starc, mogočno in ubrano petje je spremljal na orglah Gabrijel Čamernik, napovedovalec je bil Janez Jereb, berili pa sta brala Katica Dimnikova in Stane Snoj; po maši je v

dvorani spregovoril o vlogi in pomenu slovenskega dušnega pastirstva med zdomci in izseljenci lic. Milan Magister, ob otvoritvi razstave revije Duhovno življenje, Oznanila, Božjih stezic in drugih publikacij Slovenskega dušnega pastirstva pa arh. Jure Vombergar, ki je razstavo tudi pripravil (oba nagovora objavljamo v tej številki DŽ); po prazničnem kosilu so bile v cerkvi pete litanije, blagoslov in zahvalna pesem; celotne prireditve so se udeležili zastopniki vseh naših ustanov in mnogi drugi rojaki.

O 60-letnici naše revije je v radijski oddaji Slovenski kotiček v soboto 29. maja intervjujal Mirko Vasle urednika Jožeta Škerbca, na 1. letošnjem kulturnem večeru Slovenske kulturne akcije pa je zvečer istega dne predaval književnik France Papež, koreferat Toneta Brulca (ki je bil zavoljo bolezni odsoten) pa je prebral arh. Jure Vombergar.

Na praznik Marije Pomagaj je bila v Slovenski hiši molitvena ura za našo mladino.

KJE JE KAJ

Katekizem za naš čas -	
Lojze Kukovica	161
Nikdar dokončana naloga -	
Marko Kremžar	162
Najtežji in osrednji problem -	
Anton Stres	164
Beseda zahvale dušnim pastirjem -	
Milan Magister	165
Ob odprtju jubilejne razstave -	
Jure Vombergar	167
Z bronastim križem pod vrhom	
Aconcague - Vojko Arko	169
Vsaokletni geopolitični popravek -	
Vladimir Kos	171
Birma — zakrament okrepitve	
rasti v Kristusu	172
Bogoslužni koledar za julij	173
Namen Apostolata molitve	173
Daleč od nebes -	
Vladimir Kos	173
Kaj nam naroča in kaj prepoveduje	
šesta božja zapoved -	
Lojze Kukovica	175
Ne hodi ven - Vinko Rode	177
Pogovor s predsednikom ZS	
prof. Tinetom Vivodom -	
Jože Škerbec	178
Nov poganjek iz istih korenin -	
Marjana Batagelj	180
Prelat Franc Novak - biseromašnik	181
Duhovnik dr. Anton Stopar - umrl	182
Slovenski mučenec Lojze Grozde -	
Anton Strle	183
Iz mojih spominov -	
Rudolf Hirschegger	185
Umrli duhovniki v zdomstvu - Še o	
new age - Iz življenja	
Cerkve v Sloveniji	187
Zorko Simčič: Prepada kliče prepada -	
Tone Brulc	188
Četrtna slovenske literature -	
Alojzij Geržinič	189
Iz naše kronike	190
Uvoženo iz Slovenije - Malo za šalo	192

UVOŽENO iz Slovenije

- Prišli so v zgodovino, ker so se sprli z zgodovino.
- Ker se domovini ni mogel vsiliti kot osebnost, se ji je vsilil kot vodja.
- Vsaka zgodovina pušča za seboj revolucionarje.
- Lažje je prepisovati preteklost kot raziskovati sedanjost.
- Ubrani smo svobodo pred sovražniki, ne pa pred „osvoboditelji“.
- Zgodovino moramo braniti pred zgodovinarji.
- Stari imajo pesmi, mladi imajo glas.
- Samo za majhen denar je treba veliko delati.
- Laži ni. Vse je resnica, le bolj domiselno izrečena.
- Zgodovinarji predelujejo preteklost v dobro stare čase.
- Za nekatere se je lepša prihodnost začela že včeraj.
- Umazane vesti ni moč oprati v pralnem stroju.
- Tudi v politiki se prehiteva po levi strani.
- Srce imam na levi, denarnico na desni strani.
- Sredstva za informiranje služijo največkrat za širjenje dezinformacij.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVija

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo (dr. Alojzij Starc).

Urednik: Jože Škerbec;
tehnični urednik: Stane Snoj - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - Stavljeno in oblikovanje: MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215 - Tiska: Talleres Graficos VILKO S.R.L., Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires, Argentina

Malo za šalo

„Doktor, kaj naj storim? Moj mož med spanjem vso noč govori.“

„Dajte mu več možnosti, da bo govoril, ko je buden.“

*

„Kam bo pa šel tvoj sin, ko bo dokončal študij?“

„Verjetno kar v pokoj.“

*

„No, ali je zrezek dober?“ vpraša gostilničar.

„Veste, jedel sem že boljše,“ odvrne gost.

„Ampak ne pri nas!“ se pohvali gospodar.

*

Mala Metka se zelo rada vozi v avtomobilu z mamo. Ko je mami zadosti, ji pravi: „Metka, kaj se ti zdi, zakaj nam je ljubi Bog dal dve nogi?“

Metka brž odvrne: „Eno zato, da pritiskamo na plin, drugo pa, da pritiskamo na zavoro.“

*

Janez je peljal svojega psička v park. Približal se mu je zelo eleganten gospod.

„Ti, spravi svojega cučka preč! Po nogi mi že leze bolha.“

„Pojdiva, Pazi,“ pravi Janez psu, „gospod ima bolhe.“

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Ivan Marn, 131 A Treviey Dr. Toronto M8, 4C4, Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA: Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentina za leto 1992: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina.

Zgoraj: Nedelja, 6. junija 1993. Molitev pred spomenikom na letošnji spominski proslavi junakov.
Foto: Marko VOMBERGAR

Spodaj: Tine Kovačič - slavnostni govornik na letošnji spominski proslavi v Slovenski hiši.

Odrski prikaz v režiji Frida Beznika v dvorani Slovenske hiše s scenerijo Toneta Oblaka na letošnji spominski proslavi.
Pri spominski maši v cerkvi Marije Pomagaj v nedeljo, 6. junija 1993. Foto: Marko VOMBERGAR

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena (dr. Luis Starc). Director: José Skerbec
Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 90-877
Composición y Armado: MALIVILKO - Impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires - Argentina